

ISSN 2544-8935

2 450155 709156

REDAKCJA
tel. 662 061 331**ODWIEDŹ NASZ PORTAL**RYPIN-.PLBieżące informacje
z regionu
pod Twoją ręką**GMINA ROGOWO**

Marzenie się spełniło

str. 3 - Aktualności

RYPINPisarz o zaginięciu
Jowity Zielińskiej:
„Pewne podłoże
kryminalne”

str. 4 - Aktualności

GMINA SKRWILNO Uczcili pamięć
poległych w Raku

str. 5 - Fotorelacja

CZWARTEK
10 PAŹDZIERNIKA 2024

ISSN: 2544-8935

2,99 zł
w tym 5% VAT

nr 41/2024 (473)

CRY**TYGODNIK REGIONU RYPIŃSKIEGO**

Szok! Wyłudzili oszczędności życia

POWIAT ▶ 84-letni mężczyzna oraz 42-letnia kobieta stracili pieniądze, bo dali się nabrać oszustom. Niech ich historie będą przestrogą dla każdego, do kogo zadzwoni rzekomy policjant lub pracownik banku, a w rzeczywistości oszust

Przestępcy nie próżniają i dalej szukają łatwego zarobku. Podszywają się m.in. pod pracowników banków czy policjantów, którzy podczas rozmowy telefonicznej informują, że oszczędności zgromadzone

na kontach bankowych są zagrożone, albo że trzeba przekazać pieniądze, żeby uchronić bliską osobę od kary więzienia. Niestety dwoje mieszkańców powiatu rypińskiego zostało w ten sposób zmanipulowa-

nych przez przestępców i straciło swoje oszczędności

W ostatnim czasie znacznie nasiliły się próby wyłudzenia pieniędzy od mieszkańców metodą „na pracownika banku” czy „na policjanta”. Oszuści dzwonią z informacjami o wypadku drogowym spowodowanym przez kogoś bliskiego lub zagrożonych pieniędzy na ich koncie. Wielu z nich było czujnych i świadomych istniejącego zagrożenia, dzięki czemu nie doszło do oszustwa. Niestety nadal zdarzają się przypadki, że osoby padają ofiarą oszustów.

– Tak było w przypadku 84-letniego mężczyzny, do którego na telefon stacjonarny zadzwoniła kobieta podająca się za policjantkę, która przekonała mężczyznę, że jego córka spowodowała wypadek i musi zapłacić kaucję, aby nie trafiła do więzienia. Zatraskany mężczyzna przekazał przybyłej na miejsce kobiecie pieniądze – podaje Komenda Powiatowa Policji w Rypinie.

dokończenie na str. 2

Rypin/Powiat

Wyremontują oddział wewnętrzny

Bardzo dobra wiadomość dla mieszkańców miasta i powiatu. Rypińskie starostwo zdobyło dotację, dzięki której wykonane zostaną kolejne remonty w naszym szpitalu.

– Otrzymaliśmy informację, że samorządowi powiatu rypińskiego przyznano dofinansowanie w wysokości 400 tys. zł na wykonanie zadania pn. „Modernizacja i przebudowa zabytkowej części oddziału wewnętrznego z pododdziałem kardiologicznym SPZOZ w Rypinie” – podaje Starostwo Powiatowe w Rypinie.

W ramach zadania powiat planuje wykonać m.in. modernizację sal pacjentów, łazienek, gabinetów, korytarza i adaptację pomieszczeń na łazienki.

To kolejna inwestycja w rypińskim szpitalu, która ma na celu poprawę warunków dla pacjentów, a także kadry me-

dycznej. Obecnie trwa rozbudowa przychodni przy szpitalu, a w dawnym budynku pogotowia za chwilę powstaną nowoczesne poradnie ortopedyczna i chirurgiczna.

– Dodatkowo zadbamy o poprawę infrastruktury – powstanie nowe zasilenie wody, wymienimy ogrodzenie i stworzymy dodatkowe miejsca parkingowe. Przy hospicjum oraz zakładzie opiekuńczo-leczniczym utworzymy strefę wypoczynku dla pacjentów, gdzie będą mogli relaksować się na świeżym powietrzu – informuje Starostwo Powiatowe w Rypinie.

(ak), fot. Powiat Rypiński

Będą lekkie tornistry

RYPIN ➤ W miniony poniedziałek w Urzędzie Miasta Rypin odbyło się posiedzenie komisji ds. weryfikacji wniosków złożonych w ramach budżetu obywatelskiego na rok 2025. Członkowie komisji po otwarciu urny, sprawdzeniu ważności głosów i przeliczeniu głosów ważnych wyłonili zwycięskie projekty

Budżet Obywatelski Rypin 2025

Sumy głosów oddanych na kartach do głosowania: wszystkie: 997, ważne: 989, nieważne: 8; w tym elektroniczne: 663, papierowe: 326. Projekt nr 2 „Zakup szafek na podręczniki dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1” zdobył 407 głosów. Projekt nr 1 „Motoambulans dla Rypina” otrzymał 345 głosów. Projekt nr 4 „Grupa Estradowa rozwija talenty. Przygotowanie choreografii i teledysków z udziałem tancerzy z Rypina” zdobył 180 głosów. Projekt nr 3 „KULTowa pop-upaja – poszerzenie oferty kultu-

ralnej Dni Rypina 2025” otrzymał 57 głosów.

Zgodnie z Regulaminem Budżetu Obywatelskiego Gminy Miasta Rypin stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały Rady Miasta Rypin z dnia 30 kwietnia 2021 r. komisja wskazała, iż: projekt nr 2 zdobył największą liczbę głosów; został wybrany do realizacji w roku 2025. Wartość zadania nie wyczerpuje puli środków przeznaczonych na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego na rok 2025. Pozostała kwota do wykorzystania wynosi: 61 163,29 zł; w związku z czym

wybrany do realizacji w roku 2025 został projekt nr 4 – wartość zadania to 40 900 zł.

Projekt nr 1, który zdobył drugą najwyższą liczbę głosów, ze względu na wartość przewyższającą pozostałą pulę środków nie zostanie przekazany do realizacji w roku 2025. Projekt nr 3 nie zostanie przekazany do realizacji w roku 2025.

Opis zwycięskich projektów:

Projekt nr 2 – Zakup szkolnych szafek. Dzięki temu uczniowie będą mogli zostawić swoje podręczniki, przybory szkolne i sprzęt sportowy. Podniesie to komfort pobytu ucznia w szkole i zapobiegnie zjawisku nadmiernego przeciążenia tornistrów, co wpisze się w program profilaktyki zdrowotnej. Szafka w szkole = lekki tornister.

Projekt nr 4 – Projekt polega na przygotowaniu choreografii i zrealizowaniu dwóch teledysków tanecznych z udziałem tancerzy z Grupy Estradowej z Rypina. Teledyski zostaną zarejestrowane na terenie Rypina. Po montażu filmy będą publikowane w internecie.

(ak)

grafika UM Rypin

Rypin

Kolejna nowoczesna bieżnia

Zakończyła się przebudowa bieżni przy szkole przy ul. Sportowej w Rypinie. To kolejna tego typu inwestycja w bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w naszym mieście.

Była to ostatnia miejska bieżnia żużlowa, którą teraz zastąpiła bieżnia o bezpiecznej, poliuretanowej nawierzchni. W ramach inwestycji powstała też skocznia do

skoku w dal z rozbiegiem i rzutnia do pchnięcia kulą. Wykonawcą zadania było BAYDOO Sp. z o.o. Inwestycja została zrealizowana w ramach zadania pn. „Poprawa

infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Rypinie”, na które nasze miasto otrzymało rządowe dofinansowanie.

(ak), fot. nadesłane

Powiat

Szok! Wyłudzili pieniądze od 2 osób

dokończenie ze str. 1

Drugi przypadek to oszustwo na pracownika banku. W tym przypadku do 42-letniej kobiety zadzwonił rzekomy pracownik banku i poinformował, że pieniądze na jej koncie bankowym są zagrożone, ktoś próbował wziąć na nią kredyt i chcąc uratować pieniądze, mu je przelać na specjalne konto. Niestety w tym przypadku kobieta posłuchała oszusta i straciła swoje oszczędności.

W tych sprawach rypińscy policjanci prowadzą teraz dalsze czynności procesowe. Jednak ku przestrodze zarówno dla seniorów oraz innych osób, które mogą zostać oszukane, przedstawiamy te historie. Nie spodziewane telefony od osób podających się za wnuków, siostrzeńców, ale również policjantów czy też pracowników różnych instytucji mogą zakończyć się utratą zarówno danych osobowych, jak i pieniędzy.

W przypadku jakiegokolwiek podejrzanego telefonu natychmiast skontaktujmy się z policjantami za pomocą numeru alarmowego 112.

Pamiętaj:

– nigdy, nikomu nie przekazuj swoich oszczędności.

Szczególnie, kiedy takie osoby podają się za policjantów, pracowników banku, prokuratorów,

– kiedy nieznana Tobie osoba przez telefon informuje, że Twoje oszczędności są zagrożone i musisz wypłacić je z banku, a następnie wpłacić za pomocą wpłatomału na inne konto -natychmiast rozłącz się i zadzwoń do banku lub kogoś z rodziny,

– kiedy ktoś prosi cię o zainstalowanie nieznanego oprogramowania na telefon lub komputer, zastanów się – to może być program do szpiegowania twoich ruchów na klawiaturze, w ten sposób oszust widzi pulpit twojego laptopa i tak zdobywa twoje hasła do logowania,

– nie klikaj żadnych odsyłaczy w wiadomości przesyłanych sms-em, za pośrednictwem komunikatora, czy e-maila: odsyłacze te często prowadzą do sfałszowanych stron lub stron zainfekowanych szkodliwymi programami,

– zainstaluj dodatkowe blokady konta i kart płatniczych, jakie zalecają pracownicy banku.

(ak), fot. ilustracyjne

Rypin

Zaproszenie na uroczystości

Urząd Miasta Rypin zaprasza na uroczystości upamiętniające ofiary zbrodni Selsbstchuztu. Obchody odbędą się 25 października.

Początek uroczystości o godz. 10.00 w kościele pw. Św. Trójcy w Rypinie. Organizatorami obchodów są: Miasto Rypin, Gmina Rypin, Parafia pw. Świętej Trójcy w Rypinie i Muzeum Ziemi Do-

brzyńskiej w Rypinie. Tegoroczną część artystyczną przygotowują nauczyciele i młodzież z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 w Rypinie. Zapraszamy.

(red)

Marzenie się spełniło

GMINA ROGOWO ▶ Stowarzyszenie w Strefie Marzeń działające w gminie Rogowo zostało laureatem 17. edycji konkursu „Rodzynki z pozarządówki” na najlepsze inicjatywy społeczne realizowane przez organizacje trzeciego sektora

W środę 25 września w Młynie Kultury w Toruniu miała miejsce uroczysta gala, podczas której marszałek Piotr Całbecki wręczał laureatom nagrody.

– Inicjatywą, którą zgłosiliśmy na konkurs, był projekt „Sztuka idzie za chlebem”. Cieszymy się, że się spodobał. Dziękujemy całej kapitule konkursu za docenienie naszej pracy. Jesteśmy przeszczęśliwi, że zostaliśmy laureatami nagrody i mogliśmy odebrać ją osobiście z rąk marszałka województwa kujawsko-pomorskiego Piotra

Całbeckiego. Jest to dla nas zaszczyt i ogromne wyróżnienie oraz znak, że nasze pomysły i działania się podobają. Dlatego też będziemy jeszcze prężniej działać na rzecz naszej kochanej lokalnej społeczności – obiecują członkowie stowarzyszenia.

– Ponadto poproszono nas o przygotowanie występu artystycznego, dzięki temu przedstawiciele naszej lokalnej społeczności, którzy brali udział w nagrodzonym projekcie „Sztuka idzie za chlebem” mie-

li zaszczyt zaprezentowania się podczas gali. Ogrom braw oraz wiele ciepłych słów skierowanych do naszych cudownych aktorów sprawiło, że chcąc jeszcze bardziej angażować się i działać razem z nami na rzecz lokalnej społeczności.

Na tym wyjątkowym wydarzeniu nie mogło również zabraknąć naszego wójta gminy Rogowo pana Zbigniewa Zgórzyńskiego. Dodatkowo, przygotowaliśmy mały poczęstunek, bo z pustą ręką nie wypada w gości jechać, a u nas

w Rogowie to szczodrzy ludzie, więc wzięliśmy chlebek, smalec, ogórki kiszzone, pączki oraz drożdżówkę, aby każdy mógł posmakować naszych swojskich specjałów. Okazało się, iż przygotowane przez nas stoisko cieszyło się ogromnym zainteresowaniem – opisują swoje przeżycia na gali przedstawiciele Stowarzyszenia w Strefie Marzeń.

Marszałek Piotr Całbecki wyróżnił w sumie dziewięć przedsięwzięć realizowanych przez organizacje trzeciego

sektora, doceniając ich wkład w rozwój lokalnych społeczności. Każda z nich otrzymała 4 444 zł.

– Działające w województwie kujawsko-pomorskim organizacje pozarządowe to ważni partnerzy samorządowych władz województwa w niemal każdym obszarze życia społecznego i gospodarczego. Z satysfakcją wyróżniamy je i wspieramy – podkreśla Piotr Całbecki.

(jd), fot. Stowarzyszenie w Strefie Marzeń

Gmina Rypin

Inwestują w wodociągi i drogi

Gmina Rypin przystępuje do realizacji kolejnych inwestycji w ramach zadania „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej wraz z przebudową dróg na terenie gminy Rypin”.

Inwestycja obejmuje: rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej: w miejscowości Dębiany, w miejscowości Borzymin, przy trasie Sadłowo-Stępowo – w miejscowości Sadłowo, Nowe Sadłowo i Stępowo i w miejscowości Kowalki.

Ponadto gmina wykona przebudowę dróg na terenie gminy Rypin: budowę drogi gminnej nr 120329C Pręczki-Dębiany, na odcinku 0,480 km (od km 0+000 do km 0+480); przebudowę drogi gminnej nr 12033C Głowińsk-Kowalki na odcinku 2,304 km (od km 0+000 do km 2+304); budowę drogi w miej-

sowości Czyżewo, na odcinku 0,360 km (od km 0+000 do km 0+360); budowę drogi gminnej

Sadłowo (Przybyszynek), na odcinku 0,650 km (od km 0+700 do km 1+350,35).

– Inwestycja dofinansowana w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Progra-

mu Inwestycji Strategicznych. Umowa na rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej została podpisana 26 sierpnia 2024 r. z Firmą Handlowo-Usługowo-Produkcyjną „ARIS” Rolbecki Zbigniew z siedzibą w miejscowości Grzegorz koło Chełmży. Umowa na przebudowę dróg na terenie gminy Rypin została podpisana 26 sierpnia 2024 r. z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym „MAR-DAR” Marian Tompałski z siedzibą w Makówcu koło Chrostkowa – informuje Urząd Gminy Rypin.

(ak), fot. UG Rypin

Pisarz o zaginięciu Jowity Zielińskiej: „Pewne podłoże kryminalne”

RYPIN ▶ O zaginionych w rypińskiej bibliotece, czyli dalszy ciąg relacji ze spotkania z pisarzem Szymonem J. Wróblem

W poszukiwaniu zaginionych osób liczy się czas i odpowiednie działania służb, szczególnie policji. Czasem zaważenie, wydawać by się mogło, mało ważnego szczegółu staje się kluczowe.

– Jednym z bohaterów mojej książki jest Bogdan Lach, chyba najsympatyczniejszy profiler w Polsce, pierwowzór komisarza Meyera w kryminałach Katarzyny Bondy i on opowiedział mi niewiarygodną wręcz historię. To była jedna z najgłośniejszych spraw. W 1990 roku w Krakowie z Wisły wyłowiono szczątki studentki, a właściwie jej skórę, z której zabójca uszył coś w rodzaju kubraczka. Podejrzany został skazany m.in. na podstawie mikrośladów, które zostały znalezione na wewnętrznej części desek drewni, w której oskórowywał swoją

ofiara. Te same mikroślady są przenoszone tylko przez jeden rodzaj much i były też na tej skórze. Ktoś wcześniej dobrze je zabezpieczył – opowiadał Szymon Wróbel.

Ponad 3 miesiące temu zaginęła Jowita Zielińska. Mieszkańcy naszego powiatu mają nadzieję, że się odnajdzie cała i zdrowa. Jedna z uczestniczek spotkania zapytała pisarza, co o tym sądzi...

– W waszej sprawie pani Jowity mam wątpliwości odnośnie postępowania służb. System poszukiwania osób nie działa prawidłowo od lat, między innymi dlatego, że w Polsce brakuje 13 tysięcy policjantów, chociaż Krzysztof Balcer, jeden z najważniejszych policyjnych negocjatorów twierdzi, że nawet 15 tys. Zaginięcia, zwłaszcza w małych komisariatach,

są traktowane są powierzchownie. Nie znam akt tej sprawy, ani nie rozmawiałem z rodziną Jowity Zielińskiej, ale z doniesień medialnych i patrząc przez pryzmat podobnych zdarzeń uważam, że w pierwszych dniach można było zrobić więcej i pozyskać większy materiał, który spowodowałby, że dzisiaj można byłoby mówić o jaśniejszym obrazie tego zdarzenia. Moim zdaniem to zaginięcie jest w ciemnej liczbie ukrytych przestępstw. Jestem w 100 procentach pewien, że ma podłoże kryminalne – wyjaśnił pisarz.

Niekiedy bezpośrednią przyczyną zaginięć jest przemoc panująca w domu, zarówno fizyczna jak i psychiczna. Nie każdy jest to w stanie wytrzymać i ucieka z domu. Taki przypadek miał miejsce w rodzinie przyjaciela Szymona Wróbla,

o czym napisaliśmy w zeszłotygodniowym wydaniu CRY, w pierwszej części artykułu. Przypominamy, że kolega pisarza ma brata trwale, świadomie zaginionego, który w wieku 18 lat opuścił dom i co jakiś czas dawał sygnał, że żyje.

– Ojciec mojego przyjaciela, który był odpowiedzialny za to, że chłopak zniknął, zmarł, więc kumpel chciał poinformować brata, że pewien etap w życiu tej rodziny się skończył i poprosił mnie o pomoc. Wydawało mi się, że Itaka (Fundacja Itaka. Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych, nie mylić z Biurem Podróży Itaka – red.) jest dobrym adresem, ale Krzysiek wpadł na inny pomysł. Przyjrzał się adresowi mailowemu, z którego brat napisał mu kilka lat wcześniej informację, że żyje. Miał podejrzenie, że ten mail

był z Australii, więc wziął jego pierwszy człon, który był najprawdopodobniej nazwą jakiejś restauracji. Potem wszedł na profil facebookowy właścicielki owej knajpy i zobaczył jej zdjęcie z bratem. Z tą kobietą nie udało mu się porozumieć, nie odpowiadała na jego monity. Jedyne co wie, to jak wyglądał jego brat z lata temu i że wówczas żył – relacjonował autor „Zawieszonych. O zaginionych i ludziach, którzy ich szukają”.

Spotkanie z Szymonem J. Wróblem było tak ciekawe, że kolejnymi historiami opowiedzianymi przez pisarza w Miejsko-Powiatowej Bibliotece Publicznej w Rypinie nie omieszkamy podzielić się z naszymi czytelnikami w następnym wydaniu „CRY”.

Tekst i fot. (jd)

Uczcili pamięć poległych w Raku

GMINA SKRWILNO W podskrwileńskiej miejscowości Rak 6 października br. odbyły się uroczystości patriotyczno-religijne upamiętniające 85. rocznicę tragicznych wydarzeń w tym miejscu

Zaproszeni goście wraz z mieszkańcami przybyli na miejsce, oddali cześć, honor i pamięć pomordowanym w czasie II wojny światowej. Pierwsza masowa egzekucja odbyła się w Raku 24 października 1939 roku. Z badań wynika, że mogło zostać tam pogrzebanych około 1450 zwłok. Wśród ofiar niemieckiego faszyzmu byli członkowie żydowskiego Judenratu z Rypina, blisko 65 nauczycieli, wielu, księży, urzędników, ziemian, rzemieślników i harcerzy. Egzekucje miały również miejsce w „Domu Kaźni” w Rypinie, a zwłoki były przywożone m.in. do skrwileńskich lasów i tu za-

kopywane w wielkich dołach. Miejsce straceń w Raku upamiętniono obeliskiem i płytami nagrobnymi.

Program uroczystości z udziałem Asysty Honorowej Wojska Polskiego składał się z kilku części. O godzinie 11:30 odbyła się zbiórka przed kościołem parafialnym w Skrwilnie oraz wymarsz do miejsca pamięci w Raku, natomiast o 12:10 nastąpiło oficjalne rozpoczęcie uroczystości.

Na samym początku odśpiewano hymn i przywitani zostali licznie przybyli goście. Następnie młodzież ze Szkoły Podstawowej im. Ziemi Dobrzyńskiej

w Okalewie przedstawiła część artystyczną, słowno-śpiewaną. Pośród przytoczonych przez uczniów faktów historycznych, wybrzmiały także ważne dla nas, współczesnych, słowa skłaniające do przemyśleń, z wiersza Małgorzaty Hillar „My z drugiej połowy XX wieku”.

Po zakończeniu bloku artystycznego była msza święta pamięci ofiar hitlerizmu pod przewodnictwem ks. infułata Marka Smogorzewskiego. Podczas kazania wybrzmiały bardzo ważne słowa, żebyśmy dbali o pokój, aby historia sprzed 85 lat już nigdy się nie powtórzyła. Żebyśmy wszyscy pamiętali

o tych tragicznych wydarzeniach, byli dla siebie dobrzy i traktowali się z szacunkiem. Kolejnym punktem uroczystości były okolicznościowe przemówienia zebranych gości. Głos zabrali m.in.: poseł Jan Krzysztof Ardanowski, przedstawiciel Starostwa Powiatowego w Rypinie Krzysztof Szalkowski, dr Tomasz Sińczak, poseł Zbigniew Sosnowski. Następnie apel poległych wygłosił dowódca kampanii kapitan Michał Chodorowski wraz z uroczystą salwą ku czci pomordowanych. Ostatnim punktem uroczystości było złożenie wieńców przy obelisku pamięci ofiar hitlerizmu. Całości

dopełnił akompaniament Miejskiej Orkiestry Dętej w Rypinie.

Wśród zaproszonych gości byli: wójt gminy Skrwilno Dariusz Kolczyński, przedstawiciele nadleśnictwa Skrwilno i okolicznych OSP, przedstawiciele policji, dyrektor Muzeum im. Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie Andrzej Szalkowski, burmistrz Rypina Paweł Grzybowski, przedstawiciele rodzin pomordowanych, asysta Wojska Polskiego pod przewodnictwem dowódcy kampanii kapitana Michała Chodorowskiego, Miejska Orkiestra Dęta w Rypinie.

Tekst i fot. (mw)

Skrwilno na starych zdjęciach

SKRWILNO ▶ Trzy lata po pierwszym spotkaniu entuzjastów wydania albumu z fotografiami Skrwilna z dawnych lat publikacja jest już dostępna

Na zdjęciach można zobaczyć codzienność mieszkańców miejscowości, dokumentację ważniejszych wydarzeń, zabytki i sielskie krajobrazy. Promocja albumu „Skrwilno i okolica w starej fotografii” miała miejsce w piątek 27 września w wiejskiej świetlicy w Skrwilnie. Pomysłodawcą przedsięwzięcia jest Zbigniew Zbikowski, pisarz i dziennikarz pochodzący ze Skrwilna, który co prawda w wieku czterech lat przeprowadził się z rodziną do Rypina, ale każde wakacje, ferie

i wolny czas spędzał u dziadków w miejscowości swojego urodzenia.

Kilka lat temu założył na Facebooku profil Stare Skrwilno, który dotąd jest licznie odwiedzany przez obecnych i byłych mieszkańców. Wiele osób wklejało zdjęcia z rodzinnych archiwów, inni rozpoznawali na nich swoich krewnych i znajomych. Fotografie powodowały, że przypomniano sobie dawne wydarzenia, anegdotki, ludzi ongiś ważnych dla rozwoju miejscowości, więc pisarz po-

myślał, że warto wydać album, w którym znajdą się archiwalne zdjęcia i wspomnienia o dawnym Skrwilnie. Tak się złożyło, że na ten sam pomysł wpadł Andrzej Szalkowski, dyrektor Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie. Również wójtowi Dariuszowi Kolczyńskiemu taka koncepcja chodziła po głowie.

Po trzech latach zbierania fotografii, ich selekcji, a wobec ogromu materiału nie było to łatwe zadanie, ustalania dat i miejsc ich powstania album jest już gotowy. Podczas pro-

mocji uczestnicy spotkania z dużym zainteresowaniem wysłuchali wystąpień redaktorów publikacji Zbigniewa Zbikowskiego i Andrzeja Szalkowskiego. Podziękowano również wszystkim, którzy dostarczyli fotografie i opowiedzieli o nich.

Już podczas promocji albumu sprzedano blisko 200 sztuk jego egzemplarzy. Publikacja będzie też do nabycia w Urzędzie Gminy Skrwilno i w Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie, również w sprzedaży

wysyłkowej. Niewykluczone, że konieczny stanie się dodruk.

Album „Skrwilno i okolica w starej fotografii” pod redakcją Zbigniewa Zbikowskiego i Andrzeja Szalkowskiego został wydany przez Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie. Opracowaniem tekstów i doбором zdjęć zajęli się Zbigniewa Zbikowski, Magdalena Mrowińska i Andrzej Szalkowski, natomiast grafiką i składem – Karol Cyranowicz.

(jd), fot. Gmina Skrwilno

Rypin

Uczyli przechodzenia przez jezdnię

Policjanci kontynuują spotkania profilaktyczne z najmłodszymi po to, by uświadomić ich i uczulić na różne zagrożenie na drodze. Tym razem spotkali się z dziećmi z Przedszkola Miejskiego nr 2 w Rypinie. Oprócz lekcji teoretycznej były też ćwiczenia praktyczne.

W miniony piątek (4.10.24) rypińscy policjanci spotkali się z dziećmi z Przedszkola Miejskiego nr 2 w Rypinie, aby przeprowadzić z nimi ćwiczenia. Spotkanie rozpoczęło się od lekcji teoretycznej, podczas której policjantka omówiła zasady ruchu drogowego, zwłaszcza podczas przechodzenia przez jezdnię. Tłumaczyła dzieciom, że

po jezdni jeżdżą samochody, które mogą być niebezpieczne w kontakcie z pieszym dlatego trzeba być bardzo ostrożnym.

Jak podkreślali funkcjonariusze, przed każdym wejściem na pasy, należy się zatrzymać, rozejrzeć i dopiero jak nic nie jedzie, albo gdy samochody się zatrzymają, można bezpiecznie przejść na drugą stro-

nę. Następnie wszyscy udali się na oznakowane przejście dla pieszych, gdzie maluchy pod okiem policjanta przechodziły przez jezdnię. Takie ćwiczenia i spotkania z policjantami mają uświadomić i uczulić dzieci na różne zagrożenia na drodze.

(red)
fot. KPP Rypin

Chłopcy świętowali swój dzień

GMINA RYPIN ➤ W poniedziałek 30 września uczniowie Szkoły Podstawowej w Zakroczu obchodzili Dzień Chłopaka w nietypowy i pełen emocji sposób

Uczcili ten wyjątkowy dzień, odwiedzając miejscową jednostkę strażacką. To była świetna okazja, aby z bliska poznać pracę druhów i ich codzienne wyzwania. Strażacy z WOSP Zakrocz z entuzjazmem przyjęli uczniów, prezentując im specjalistyczny i różnorodny sprzęt, którego używają podczas akcji

ratunkowych. Dzieci miały okazję nie tylko zobaczyć, jak wygląda wóz od środka, ale także dowiedzieć się, jak ważna jest praca strażaków w ich społeczności.

Uczniowie z zainteresowaniem słuchali opowieści druhów i nabrali szacunku dla tej służby. Po fascynującej prezentacji

przyszedł czas na coś pysznego. Miejscowi strażacy przygotowali kiełbaski z grilla, które wszystkim smakowały. To była doskonała okazja, aby zintegrować się w radosnej atmosferze i cieszyć się wspólnym czasem. Nie zabrakło również artystycznych akcentów. Koleżanki z klasy przygotowały krótki występ,

który dostarczył wszystkim wielu pozytywnych emocji. Uczniowie mogli podziwiać ich talent, a gromkie brawa były najlepszym dowodem na to, jak bardzo się podobało.

Na zakończenie dnia odbył się zabawny quiz. To była doskonała forma zabawy, która w połączeniu z nauką przynio-

sła wiele radości. Dzień Chłopaka w Szkole Podstawowej w Zakroczu okazał się strzałem w dziesiątkę. Dzięki współpracy z WOSP Zakrocz, uczniowie mieli okazję przeżyć niezapomniane chwile. To wydarzenie z pewnością na długo pozostanie w ich pamięci.

(AdWo), fot. nadesłane

Powiat stawia na młodzieżówki

RYPIN ➤ Obok Powiatowych Zawodów Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, które odbyły się już trzykrotnie, rypińskie starostwo przeprowadziło kolejne, skierowane do strażackiego narybku. W sobotę 28 września w Rypińskim Centrum Sportu odbyły się I Powiatowe Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych. Startowali w nich nastoletni druhowie z naszego powiatu

– Razem z kierownictwem Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Rypinie i zarządem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Oddziału Powiatowego w Rypinie zorganizowaliśmy zawody dla młodych adeptów pożarnictwa. Ich celem było promowanie wiedzy z zakresu pierwszej pomocy oraz ochrony przeciwpożarowej – wyjaśnia starosta Jarosław Sochacki.

Drużyny startujące w zawodach na początku zmierzyły się

z teorią rozwiązując test. Następnie, w zadaniach praktycznych zawodnicy opatrywali rany i złamania oraz demonstrowali prawidłowy przebieg resuscytacji krążeniowo-oddechowej.

– Serdecznie gratuluję wszystkim drużynom, które wzięły udział w mistrzostwach. Cieszę się, że jako samorząd możemy wspierać takie inicjatywy. Dziękuję wszystkim organizatorom i sponsorom – mówi Jarosław Sochacki, który wraz

z komendantem powiatowym PSP w Rypinie bryg. Dariuszem Łęgoszem, zastępcą komendanta powiatowego PSP w Rypinie mł. kpt. Marcinem Czarneckim, prezesem oddziału powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Janem Pankowskim, byłym prezydentem Pracodawców RP Andrzejem Malinowskim i radnym miejskim Tomaszem Szczęsnym otwierał zawody, a na koniec wręczał nagrody.

(jd), fot. Powiat Rypiński

Wyniki

W rywalizacji wzięło udział 7 młodzieżowych drużyn pożarniczych.

I miejsce – MDP Rogowo

II miejsce – MDP Radziki Duże I

III miejsce – MDP Radziki Duże II

IV miejsce – MDP Skrwilno

V miejsce – MDP Żałe II

VI miejsce – MDP Świeżawy

VII miejsce – MDP Żałe I

TYGODNIK REGIONALNY

PROGRAM TV: str. 13-19

CZWARTEK 10.10.2024 r.

ROZRYWKA: str. 20

Życie zaczyna się po sześćdziesiątce więcej na str. 21-24

Europejska wspólna polityka rolna i przyszłość rolnictwa w Unii Europejskiej były głównym tematem odbywającego się w piątek (4 października) w Toruniu posiedzenia plenarnego Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego

Uczestniczący w nim marszałek Piotr Całbecki, który zasiada w Europejskim Komitecie Regionów i przygotowywał w ostatnim czasie dla tego ciała dwie ważne opinie w kwestii produkcji żywności, podzielił się z radą najświeższymi informacjami z Brukseli na ten temat.

– Musimy wszyscy uświadomić sobie, co w najbliższym czasie będzie się działo w Parlamencie Europejskim i Komisji Europejskiej [w tej kwestii]. Musimy być czujni, bo w Europie są bardzo różne lobby [działające w dziedzinie produkcji i dystrybucji żywności]. [Przygotowana przeze mnie] opinia Komitetu Regionów, który jest reprezentacją władz regionalnych i lokalnych, jest zrównoważona. Z jednej strony kładzie nacisk na promocję rolnictwa ekologicznego

[i krótkich łańcuchów dystrybucyjnych], z drugiej odnosi się do subregionalnych i regionalnych strategii w dziedzinie rolnictwa. Polskiej i kujawsko-pomorskiej wsi dotyczą wszystkie [obecne w innych krajach europejskich negatywne] tendencje, w tym m.in. wyludnianie się wsi. Rozmawiamy dziś o tym wszystkim po to, by wypracować wspólny głos, stanowisko w sprawie przyszłości europejskiego rolnictwa, które Polska, jako kraj przejmujący w przyszłym roku prezydencję w Unii Europejskiej, będzie mogła przedstawić w Brukseli. Będziemy lobbować na rzecz wdrożenia wszystkich postulatów, które znalazły się w opinii KR – podkreślił marszałek Piotr Całbecki w rozmowie z dziennikarzami.

Otwierając debatę w WRDS, gospodarz województwa podkreślił, że zasady wspólnej polityki rolnej UE muszą zostać głęboko zweryfikowane, a nowa, obowiązująca po 2027 roku polityka w tej dziedzinie musi gwarantować zarówno bezpieczeństwo żywnościowe kontynentu, jak i godne dochody rolników. Stwierdził też, że znowelizowany jej kształt powinien zostać wypracowany w dialogu ze środowiskami rolniczymi w całej Europie.

Zaznaczył, że funkcjonowanie europejskiej wspólnej polityki rolnej, w tym dopłat bezpośrednich i funduszy dedykowanych rozwojowi wsi, jest obecnie zagrożone, w unijnych instytucjach można usłyszeć głosy za jej likwidacją. Podkreślił, że Komitet Regionów

widzi potrzebę jej utrzymania – jako instrumentu ochrony rynku, standardów produkcji i jakości produktów oraz zapewnienia godnych dochodów producentom rolnym. Dodał, że KR optuje za wprowadzeniem gwarantowanego dochodu minimalnego rolników.

W dyskusji głos zabrał m.in. prezes Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej Ryszard Kierzek, który skrytykował Komisję Europejską za ograniczanie produkcji rolnej w imię fałszywie rozumianej troski ekologicznej. Nowym członkiem rady, jako prezes Stowarzyszenia Droga Ekspresowa S10, został wicemarszałek województwa Zbigniew Ostrowski, który odebrał nominację z rąk marszałka Piotra Całbeckiego.

(red)

Muzeum na „Darze Pomorza”
więcej na str. 10

Aktywny rodzic także na wsi
więcej na str. 11

Centralna infolinia
ułatwia klientom KAS zdalne
załatwianie spraw
więcej na str. 12

Muzeum na „Darze Pomorza”

TURYSTYKA ➤ Najśłynniejszy polski statek „Dar Pomorza” cumuje w Gdyni. Jest dostępny dla turystów z pełnym wyposażeniem, kapitańską obsługą i ciekawą historią

„Dar Pomorza” został wybudowany w Hamburgu w latach 1909-1910 na zamówienie niemieckiego stowarzyszenia statków szkolnych. W 1920 roku statek trafił do Francji w ramach odszkodowań wojennych. W roku 1929, gdy „Dar Pomorza” został wystawiony na sprzedaż, do kresu swojego funkcjonowania zbliżał się polski statek szkoleniowy „Lwów”. Polacy kupili go w lipcu 1929 roku za 7 tysięcy funtów, czyli za 8 procent wartości i przeholowali do duńskiej stoczni. Była to najdramatyczniejsza podróż „Dar Pomorza”, ponieważ sztorm wpędził statek w skały, w wyniku czego jednostka niemalże zatонуła w Zatoce Biskajskiej. W stoczni statek odnowiono, wymieniono olinowanie, instalację elektryczną, wyposażono w nowe łodzie, a na rufie wstawiono silnik spalinowy. Zmieniono oficjalnie nazwę na „Dar Pomorza”, ponieważ zakupiony został w większości ze składek mieszkańców Pomorza. We wrześniu 1930 roku statek przyплыł na gdyńską redę.

Chrzest „Dar Pomorza” i podniesienie polskiej bandery odbyło się 13 lipca 1930 roku. Rodzicami chrzestnymi zostali Eugeniusz Kwiatkowski, minister przemysłu i handlu oraz Maria Jolanta Połczyńska. 26 lipca 1930 roku statek wyruszył w pierwszą, dwumiesięczną podróż pod polską banderą. Późniejsze, liczne podróże wiodły głównie na wody Morza Karaibskiego. W 1932 roku miał miejsce

jedyny na „Darze Pomorza” wypadek śmiertelny, w wyniku którego zginął uczeń.

16 września 1934 roku statek wypłynął w rejs dookoła świata. Załoga żaglowca liczyła 107 osób, a rejs wiodł przez Atlantyk i Kanał Panamski na Pacyfik. Przez Hawaje „Dar Pomorza” dopłynął do Japonii, a stamtąd do Afryki i do Gdyni.

Reprezentując polską banderę, żaglowiec był pierwszym polskim

statkiem, który przeszedł Kanał Panamski, pierwszym w Japonii i portach dalekowschodnich, czterokrotnie przeciął równik, odwiedził Australię, zawinął do 23 portów i w ciągu 351 dni przebył 38 746 mil morskich.

Powitanie „Dar” w Gdyni 3 września 1935 roku miało uroczystą oprawę. Trasy rejsów najśłynniejszego żaglowca wiodły przez wszystkie kontynenty. Wojnę spędził w Szwecji z siedmioma członkami załogi,

gdy prawie cała jego załoga wyjechała walczyć do Wielkiej Brytanii. W Sztokholmie okazjonalnie mieszkali na statku marynarze z polskich statków podwodnych internowanych w Szwecji.

24 października 1945 roku „Dar Pomorza” powrócił do Polski wraz z trzema okrętami podwodnymi i kutrem Straży Granicznej „Batory”. Po wojnie żaglowiec pływał głównie

na Morze Śródziemne w celach szkoleniowych dla polskich oficerów.

„Dar Pomorza” był pływającym ambasadorem Polski, najważniejszym statkiem szkoleniowym dla studentów Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni i Liceum Morskiego, teraz jest muzeum. Został przystosowany w Centralnym Muzeum Morskim do nowej funkcji i w 1983 roku został udostępniony do zwiedzania.

We wrześniu 1981 roku statek popłynął w ostatni rejs szkolny do fińskiego portu. Latem 1982 roku jego zadania przejął nowo wybudowany „Dar Młodzieży”.

Rocznie „Dar Pomorza” zwiedza 100 tysięcy turystów. Żaglowiec wciąż ma status statku, podlega przepisom, przeglądowi, a nad jego bezpieczeństwem czuwa załoga marynarska dowodzona przez kapitana. Co kilka lat jest dokowany, sprawdzane jest poszycie kadłuba, wykonywane są w stoczni remontowej (o czym w kolejnym numerze gazety) prace remontowe.

Ekspozycja muzealna podzielona jest na dwie części: historii statku i życia załogi oraz panujących tam warunków. Zobaczymy jadalnię z oryginalnymi naczyniami, sypialnię, miejsce pracy kapitana, maszynownię, magazynu żagli. Zajrzeć można wszędzie. Wstęp kosztuje 28 złotych. Bilet ulgowy to wydatek 17 złotych. Zwiedzać można codziennie w godzinach 10.00-18.00.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Aktywny rodzic także na wsi

FINANSE ▶ 1 października rozpoczęła się akcja wnioskowania o tzw. babciowe. Oficjalna nazwa programu to „Aktywny rodzic”. Czy przysługuje on rolnikom?

O pieniądze od państwa na pomoc w opiece nad dziećmi mogą ubiegać się również rolnicy ubezpieczeni w KRUS. Już samo ubezpieczenie w KRUS jest traktowane jak praca na etacie w wymiarze 100% minimalnego wynagrodzenia. Istnieje kilka sposobów na składanie wniosków o pomoc. Pierwsze

dwa są związane z platformami internetowymi ZUS. Kolejne to portal Emp@tia. Swoją wniosek można złożyć również za pośrednictwem własnego banku (o ile ten zaplanował takie usługi).

Podobnie jak rodzice ubezpieczeni w ZUS, tak i rolnicy mogą ubiegać się o świadczenie „aktywni

rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku” oraz „Aktywnie w domu”. W przypadku dwóch pierwszych świadczeń pomoc wynosi 1500 zł na dziecko. W przypadku ostatniego ze świadczeń pomoc wyniesie 500 zł na dziecko.

(pw)

Wydarzenie

Obowiązkowe szkolenie

W drugiej połowie października odbędą się bezpłatne szkolenia online, mówiące o ograniczaniu stosowania antybiotyków w hodowli zwierząt. To ważne, ponieważ rolnicy, którzy zadeklarowali ekoschemat Dobrostan zwierząt, muszą wykazać się odbyciem takiego szkolenia.

Szkolenia są oferowane w różnych miejscach. Rolnik może na przykład skorzystać ze strony www.szkoleniadarolnika.pl, gdzie materiały są dostępne non stop. To wygodna forma, która pozwala rolnikowi na odbycie szkolenia w dowolnym czasie, np. wieczorem.

Druga forma szkoleń to te orga-

nizowane przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Odbędą się 16, 23 i 30 października w formie online i potrwać 90 minut. Jeśli ktoś woli spotkania twarzą w twarz, wówczas czekają na niego szkolenia stacjonarne. Osoby zainteresowane proszone są o kontakt z Powiatowymi Zespołami Doradz-

twa Rolniczego.

Formularz rejestracyjny znajdziemy na stronie kpodr.pl. Po każdym szkoleniu rolnik otrzyma certyfikat. Ważne, by zdobyć go najpóźniej do 21 marca przyszłego roku.

(pw)

Ciekawostka

Niedziela rzecz ważna

Każdy, kto miał dłuższą styczność z Niemcami wie, że jedną z ich świętości jest niedziela. Nawet włączenie kosiarki i ścinanie trawy w ogródku może skończyć się wizytą policji i mandatem. W Bawarii nawet rolnik pracujący w polu w niedzielę musi liczyć się z mandatem.

W ostatnich dniach głośno stało się o interwencjach policji na polach w Bawarii. Funkcjonariusze otrzymali doniesienia od okolicznej ludności, oburzonej

faktem pracy w polu w niedzielę. O wysokości mandatów decydują sądy. W Polsce oficjalnie uznawanej za kraj katolicki rolnicy pracują i w niedzielę, i w święta. W na-

szym kraju rolnik może jednak zarobić mandat za zakłócanie porządku lub spokoju publicznego.

(pw)

Dopłaty

Karty odsłonięte

Wiemy już, ile wyniosą stawki dopłat w przyszłym roku. O ich wysokości decyduje kurs euro.

30 września Europejski Bank Centralny opublikował kurs wymiany, po którym będą wypłacane dopłaty za przyszły rok. W przypadku dopłat bezpośrednich do upraw podstawowa stawka wyniesie 483 zł do hektara. 265 zł do hektara otrzymają dodatkowo młodzi rolnicy. Zainteresowani wysokością dopłat są plantatorzy buraków (1253 zł) oraz ziemniaków skrobiowych (1580 zł).

Od ubiegłego roku rolnicy mogą wzbogacić swój portfel, jeśli zadeklarują ekoschemat.

Stawki są różne. 432 zł otrzyma do hektara ci, którzy realizują międzyplony ozime lub wsiewki śródpolne. Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia w wariantcie podstawowym to 86 zł. W połączeniu z wapnowaniem stawka wzrasta do 259 zł. Wymieszenie obornika 12 godzin po aplikacji da nam 172 zł, wymieszenie słomy z glebą 134 zł.

Stawki w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt zostaną określone później.

(pw)

Finanse

Bez echa

Rok temu rząd ogłosił, że rolnicy mogą starać się o pieniądze na usunięcie pokryć dachowych wykonanych z azbestu. Minął rok, a rolnicy nadal nie wiedzą na czym stoją oraz czy jest szansa na wypłatę pieniędzy.

Wnioski przyjmowano do 12 stycznia. W maju poinformowano, że przedłużony będzie czas na wymianę pokryć dachowych. Rolnikom dano 6 miesięcy, ale nikt nie mówił o tym, kiedy otrzymają pieniądze. 45 tysięcy osób poświęciło swój czas i środki na złożenie wniosków, a nadal nie mają informacji o tym czy należy uzupełnić

wniosek, czy otrzymają dopłatę. Do wniosku należało dołączyć m.in. kosztorys, dokumenty dotyczące własności nieruchomości, fotografie, zaświadczenia, a nawet opcjonalnie umowę z wykonawcą. Pomoc wynosić miała 40 zł do metra kwadratowego i maksymalnie 20 tys. zł na cały dach.

(pw)

Prawo

Z pól na dachy

Farmy fotowoltaiczne powstają w naszym kraju jak grzyby po deszczu. Zyskują również na obszarze. Niestety panele instalowane są często na gruntach ornych i to budzi niepokój części rolników i polityków.

Dla zwykłego rolnika, który zyska możliwość wydzierżawienia ziemi firmie budującej farmę fotowoltaiczną, jest to czysty zysk. Dochód osiągany z tego tytułu jest wyższy niż w przypadku upraw, a nie wymaga pracy.

Wiosną tego roku we Włoszech zakazano budowy farm solarnych na gruntach ornych. Podobna dys-

kusja toczy się obecnie w Anglii, gdzie rolnicy lansują przeformowanie prawa nazywanego „rooftop first”. Ma ono premiować instalacje fotowoltaiczne montowane na dachach budynków. Obliczono nawet, że montaż paneli na dachach pozwoli zaspokoić 60% potrzeb energetycznych kraju.

(pw)

Centralna infolinia ułatwia klientom KAS zdalne załatwianie spraw

REGION 1 października 2024 r. wystartowała scentralizowana infolinia Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). Pracownicy urzędów skarbowych i Krajowej Informacji Skarbowej (KIS) są dostępni pod numerami jednej ogólnopolskiej infolinii KAS

Dzwoniący na infolinię uzyskują ogólne informacje podatkowo-celne, a po potwierdzeniu tożsamości kodem telePIN, również informacje indywidualne, objęte tajemnicą skarbową. Pełnomocnicy ogólni oraz użytkownicy konta organizacji w e-Urzędzie Skarbowym również mogą telefonicznie uzyskać indywidualne informacje dotyczące swoich mocodawców.

Infolinia KAS jest częścią Multikanałowego Centrum Komunikacji. To nowoczesny system teleinformatyczny, który zapewnia szybką i profesjonalną obsługę klientów KAS w różnych kanałach zdalnych.

- Stworzyliśmy nowoczesną

platformę do zdalnej obsługi klientów w różnych kanałach kontaktu. Wykorzystujemy rozwiązania zaawansowane technologicznie, takie jak Voiceboty i Chatboty. Staramy się odpowiadać na rosnące oczekiwania naszych klientów w zakresie mobilności, dostępności, nowoczesności i wysokiej jakości usług świadczonych przez administrację skarbową – podkreśla zastępca szefa KAS Małgorzata Krok.

Infolinia KAS

W ramach infolinii KAS w całej Polsce urzędy skarbowe obsługują klientów pod numerami, które były do tej pory wykorzystywane przez Krajową

Informację Skarbową:

- (+48) 22 330 03 30 – dla połączeń z telefonów komórkowych,

- 801 055 055 – dla połączeń z telefonów stacjonarnych.

Połączenia z dotychczasowymi numerami urzędów skarbowych są automatycznie przekierowywane na infolinię.

Jakie informacje uzyska dzwoniący

Dzwoniąc na infolinię KAS, klienci, jak dotychczas, uzyskują ogólną informację podatkowo-celną bez konieczności potwierdzania tożsamości.

Nowością jest możliwość uzyskania informacji dotyczących indywidualnych spraw

podatnika objętych tajemnicą skarbową. W tym celu konieczne jest potwierdzenie tożsamości kodem telePIN. Dzwoniący uzyskują np. informacje o rozliczeniach swoich nadpłat i zwrotów z zeznań lub deklaracji podatkowych.

Nie zmieniają się zasady udzielania informacji przez wyspecjalizowane urzędy skarbowe obsługujące duże podmioty gospodarcze. Pracownicy tych urzędów, są dostępni pod dotychczasowymi numerami telefonów.

Uwierzytelnienie za pomocą telePIN

Każdy podatnik może zadzwonić na infolinię KAS i uży-

skać informacje dotyczące swoich spraw podatkowych, objętych tajemnicą skarbową, po uwierzytelnieniu kodem telePIN.

Klient samodzielnie ustawia kod telePIN po zalogowaniu się do e-Urzędu Skarbowego na stronie www.podatki.gov.pl.

Pełnomocnicy działający na podstawie pełnomocnictwa ogólnego PPO-1 lub użytkownicy konta organizacji w e-Urzędzie Skarbowym(UKO) także mogą uzyskać dostęp do informacji objętych tajemnicą skarbową, a dotyczących swoich mocodawców lub organizacji, do konta której są upoważnieni.

(red.), fot. nadesłane

08:50 Ranczo

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Pełnia wiary
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:50 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 To się oplaca
12:55 Wielkie Jeziora - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Ojciec Mateusz - serial
22:05 Sprawa dla reportera
23:05 Nic nie czuję - dokument

13:15 Miłość i nadzieja

05:30 M jak miłość - serial
06:20 Operacja zdrowie
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Czworobok Jana Wesleya
- dokument
11:50 Dobry tytuł
12:30 Kolo fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 La Promesa - pałac tajemnic
- serial
16:00 Kolo fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:50 Tak to leciało!
21:50 Krucjata 2. Znak bliźniąt - serial
22:40 Informacje kulturalne
23:00 Hala odlotów
23:50 Córka - thriller

20:10 Na Wspólnej

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Kuchenne rewolucje
22:35 Podejrzani zakochani - komedia

16:20 Interwencja

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:15 Lepsza Polska
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:10 Nasz nowy dom
21:15 Przyjaciółki - serial
22:20 Pomiędzy nami góry - dramat

HITY DNIA

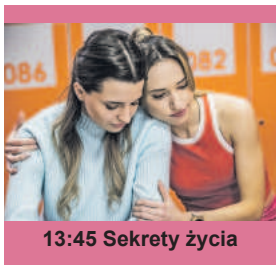
**„Millerowie”
(2013 r.) TVN 7 21:00**

David jest dilerem marihuany, który planuje zrezygnować z tej formy zarobku. Pewnego dnia zostaje napadnięty i okradziony przez grupę punków, dlatego nie ma pieniędzy, aby zapłacić dostawcy za towar.

**„Córka”
(2009 r.) TVP 2 23:20**

Rozwiedziony pisarz z dwójką dzieci przeprowadza się do domu w Karolinie Południowej. Z czasem zdaje sobie sprawę, że jego rodzina wpadła w szpony tajemniczego wroga.

13:45 Sekrety życia

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Millerowie - komedia
23:20 Wciąż ją kocham

14:00 Policjantki i policjanci

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:40 Honor zabójcy - film sensacyjny

07:00 Nash Bridges

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable:
Zapisane w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable:
Zapisane w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Taxi 3 - komedia
21:40 Dziewczyna z sąsiedztwa
- komedia

09:00 Przeprowadzki

06:10 Muzyczne poranki
06:55 Tamte lata, tamte dni
07:25 Podróże z historią - serial
08:05 Pomnik. Europa Środkowo-
Wschodnia 1918-2018
08:35 Którędy po sztukę
09:00 Przeprowadzki - serial
10:05 Afrykańska królowa
- film przygodowy
12:05 Reżyserzy - serial
12:55 Poczet swirów polskich
13:45 Chopin. Pragnienie miłości
15:55 Ludzie za mgłą - dramat
17:35 Przeprowadzki - serial
18:40 Którędy po sztukę
18:50 Pomnik. Europa
Środkowo-Wschodnia 1918-2018
19:15 Rodzina Kerntopfów - dokument
20:00 Hala odlotów
21:00 Czwartkowy klub filmowy
21:05 Popiół i diament - dramat
22:55 Matylda - serial
23:55 Trzeci człowiek - film sensacyjny

13:25 Kroniki miasta

06:30 Wojownicy czasu
07:00 Fake czy historia?
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:25 Chocim 1621 - dokument
10:25 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:55 Kraina skarbów.
Podróż po Włoszech - serial
11:50 Przypadek Polski. Polityka i idee
12:20 Alternatywy 4 - serial
13:25 Kroniki miasta - serial
14:35 Kroniki Hitlera - serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
16:40 Sensacje XX wieku
17:10 Ostatnia droga Edyty Stein
- dokument
18:10 Flesz historii
18:25 Ci cholerni Polacy. Lotnictwo
polskie 1939-1945 - dokument
18:50 Stulecie Winnych - serial
20:00 Zygmunt Wróblewski.
Gorący tlen - dokument
20:55 Czerwona oberża - komedia
22:50 Sensacje XX wieku

06:50 Muzyczne chwile
07:00 Po stronie prawdy
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Słowo życia
08:40 Muzyczne chwile
08:55 Święty na każdy dzień
09:00 Na zdrowie
09:20 Opowieści Starego Testamentu
- serial
09:45 Rzeźbiarz Wielkiego Króla
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:25 Myśląc Ojczyzna
11:35 Przyroda i ludzie
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Wykłady z konferencji
„W obronie państwa prawa”
12:50 Stanisław Kulon - świadek Sybiru
13:20 Przegląd katolickiego tygodnika
„Niedziela”
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:35 Podhalański „Ogień”
15:00 Po stronie prawdy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
16:35 Sól ziemi
17:05 Akademia pro-life
17:15 Muzyczne chwile
17:30 Odpowiedzialni za Kościół
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:00 Msza święta w intencji
ofiar katastrofy smoleńskiej
i ojczyzny
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Głos Polski
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Głos serca - serial
22:45 Kościuszek: jeszcze Polska
zatańczy - dokument

Piątek, 11 października 2024

14:00 Wichrowe wzgórze

05:15 Dziedzictwo - serial
06:05 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Okrasa łamie przepisy
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Wielkie Jeziora - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Komisarz Alex - serial
22:05 Minuta ciszy - serial
23:15 Jak rozpętałem drugą
wojnę światową - komedia

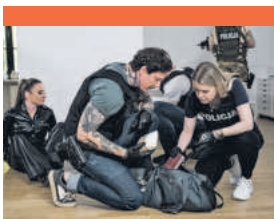
12:30 Koło fortuny

05:25 M jak miłość - serial
06:20 Anna Dymna - spotkajmy się
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Operacja zdrowie
11:50 Górna półka smaku
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 La Promesa - pałac tajemnic
- serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:45 Postaw na milion
21:45 Cudowne lata
22:45 To jest grane
23:20 Nowszy model - komedia

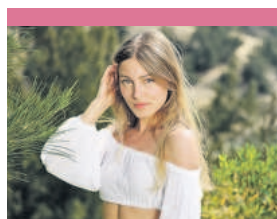
14:15 Detektywi

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 xXx: Reaktywacja
- film sensacyjny
22:20 Infiltracja - dramat

17:00 Gliniarze

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:25 Gliniarze - serial
12:25 Gliniarze - serial
13:25 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:30 Sport
19:35 Pogoda
19:55 Twoja twarz brzmi znajomo
22:05 Grzechy sąsiadów - serial
23:10 Ciemniejsza strona Greya
- dramat

20:00 Hotel Paradise - Rajske Rozdanie

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Bridget Jones: W pogoni
za rozumem - komedia
23:20 Raj dla par - komedia

20:00 Uroczysko

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:35 Władczy móch. One - serial

HITY DNIA

„xXx: Reaktywacja”
(2017 r.) TVN 20:00

Xander Cage musi po raz kolejny zmierzyć się z Xiangiem, który ma śmiertelnie groźną broń. Rekrutuje nową ekipę, a jej zadaniem jest pokonanie wroga i uchronienie świata przed chaosem.

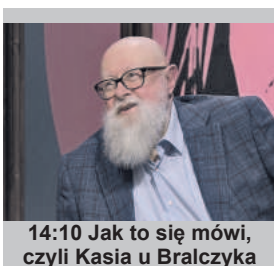
„Nowszy model”
(2009 r.) TVP 2 23:20

Sandy, matka dwójki dzieci, po rozwodzie przeprowadza się do Nowego Jorku i podejmuje pracę w telewizji. Wkrótce poznaje młodszego od siebie Arama, którego prosi o pomoc w opiece nad dziećmi.

18:00 Lombard. Życie pod zastaw

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Mroczny opiekun - film sensacyjny
22:10 Uprowadzona - film sensacyjny

14:10 Jak to się mówi,
czyli Kasia u Bralczyka

06:15 Muzyczne poranki
06:40 Tamte lata, tamte dni
07:15 Podróże z historią - serial
07:55 W poszukiwaniu dobrego filmu
08:35 Wydarzenie aktualne
09:00 Przeprowadzki - serial
10:05 Ludzie za mgłą - dramat
11:50 Rodzina Kerntopfów - dokument
12:30 Nad rzeką, której nie ma
14:10 Jak to się mówi,
czyli Kasia u Bralczyka
14:50 Diabli mnie biorą - komedia
16:35 „W Polskę idziemy...”,
czyli jubileusz Wiesława Gołasa
17:40 Porozmawiajmy o Gołasiu
18:20 Poczet świrów polskich
19:00 Reżyserzy - serial
20:00 Wieczór kinomana
20:05 Kłatka dla ptaków - komedia
22:15 Hala odlotów
23:10 Osiecka - serial

08:00 Stulecie Winnych

06:45 Flesz historii
07:00 Ci cholerni Polacy.
Lotnictwo polskie 1939-1945
07:20 Spór o historię
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:00 Ostatnia droga Edyty Stein
- dokument
09:55 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:30 Draugen - dokument
11:25 Fake czy historia?
12:20 Alternatywy 4 - serial
13:30 Ziemia widziana z kosmosu
- serial
14:30 Tajemnice szpiegów wojny
- serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
16:40 Sensacje XX wieku
17:10 Kazimierz Pułaski
- bohater dwóch narodów
- dokument
18:10 Wojownicy czasu
18:50 Stulecie Winnych - serial
19:35 Flesz historii
20:00 Tajemnice lodowców - dokument
21:00 Rzym. Osiem przełomowych
dni - serial
22:00 W tajnej służbie Jej Królewskiej
Mości - film sensacyjny

07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:40 Słowo życia
08:45 W gotowości
09:10 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
09:35 Święty na każdy dzień
09:45 Jestem mamą
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:00 Artystyczna dusza - dokument
11:25 Głos Polski
11:35 Navigare Necesse est
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Akita 101 Łez - dokument
12:50 Święty na każdy dzień
12:55 Przerwany posiłek - dokument
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Drzwi do lasu
14:55 Słowo życia
15:00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia
Koronką do Bożego Miłosierdzia
15:20 Mocni w wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Natura obiektywnie
16:40 Prosto o gospodarce
17:00 Muzeum 303
17:30 Geopolityka
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Westerplatte młodych
19:00 Warto zauważyć...
w mijającym tygodniu
19:30 Brat Franciszek - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Oddech Boga - serial
22:50 Przegląd katolickiego
tygodnika „Niedziela”
22:55 Człowiek przebaczenia
i pojednania ks. Michał Rapacz
- dokument
23:30 Regał

HITY DNIA

„Uprowadzona 2”
(2012 r.) TV Puls 20:00

Chcąc naprawić relacje, emerytowany agent CIA organizuje dla rodziny wakacje w Stambule. Tam on i była żona zostają porwani. Tylko córce udaje się uciec. Dziewczyna pomaga ojcu się uwolnić.

„Oszukać przeznaczenie III”
(2006 r.) TVN 23:20

Wendy przewiduje wypadek rollercoastera, w którym zginą wszyscy pasażerowie. Nastolatki, którzy ocalili z katastrofy, wkrótce zaczynają ginąć w tajemniczych okolicznościach.

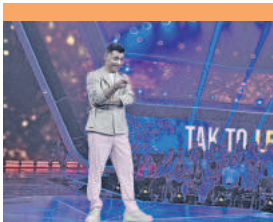
TVP 1

17:35 Kawa z kardamonem

- 06:20 Balans bieli
- 07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
- 07:40 Rok w ogrodzie
- 08:05 Rok w ogrodzie extra
- 08:20 Pełnosprawni
- 08:50 Park Narodowy New Forest - dokument
- 09:50 Ranczo - serial
- 10:50 Komisarz Alex - serial
- 11:45 Ojciec Mateusz - serial
- 12:45 Urodzony pod złą gwiazdą
- 14:25 Okrasa łamie przepisy
- 14:55 Rolnik szuka żony
- 16:00 Dziedzictwo - serial
- 17:00 Teleexpress
- 17:20 Pogoda
- 17:35 Kawa z kardamonem - serial
- 18:40 Jaka to melodia?
- 19:30 Program informacyjny 19.30
- 20:00 Rozmowa z kard. Kazimierzem Nyczem z okazji 24. Dnia Papieskiego
- 20:10 Sport
- 20:20 Pogoda
- 20:25 Piłka nożna: Liga Narodów - studio
- 20:35 Piłka nożna: Liga Narodów - mecz: Polska - Portugalia
- 23:15 Legend - dramat

TVP 2

12:50 Tak to leciało!

- 05:30 Barwy szczęścia - serial
- 06:00 Barwy szczęścia - serial
- 06:35 M jak miłość - serial
- 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
- 07:55 Pytanie na śniadanie
- 12:10 Mamaland
- 12:50 Tak to leciało!
- 14:00 Familiada
- 14:30 Kolo fortuny
- 15:05 Szansa na sukces. Opole 2025
- 16:00 Gala wręczenia nagród Totus Tuus - 24. Dzień Papieski
- 17:30 Dobry tytuł
- 18:00 Słowo na niedzielę
- 18:15 Va banque
- 18:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
- 19:25 Rodzinka.pl - serial
- 20:00 The Voice of Poland 15
- 21:10 The Voice of Poland 15
- 22:30 Krucjata 2. Znak bliźniąt - serial
- 23:30 Ślicznotki - komedia

tvn

13:25 MasterChef

- 06:05 Królik Bugs: Nowe konstrukcje - serial
- 06:20 Kuchenne rewolucje
- 07:15 Kobieta na krańcu świata - serial
- 07:45 Dzień Dobry TVN
- 11:30 Na Wspólnej - serial
- 12:00 Na Wspólnej - serial
- 12:30 Na Wspólnej - serial
- 13:00 Na Wspólnej - serial
- 13:25 MasterChef
- 14:55 Totalne remonty Szelałagowskiej 7
- 16:00 Anatomia piękna
- 17:05 Kuchenne rewolucje
- 18:10 Unboxing - Wielkie Otwarcie
- 18:45 Sport
- 18:55 Pogoda
- 19:00 Fakty
- 19:30 Azja Express
- 21:15 Słaba pleć? - komedia
- 23:20 Oszukać przeznaczenie 3 - horror

polsat

14:00 Nasz nowy dom

- 05:25 Telezakupy TV Okazje
- 06:00 Nowy dzień z Polsat News
- 08:00 halo tu polsat
- 11:00 Ewa gotuje
- 11:30 Moja mama i twój tata
- 13:00 Gliniarze - serial
- 14:00 Nasz nowy dom
- 15:00 Kevin sam w Nowym Jorku - komedia
- 17:30 Awantura o kasę
- 18:50 Wydarzenia
- 19:15 Sport
- 19:20 Pogoda
- 19:30 Prezydenci i premierzy
- 19:55 Kabaret na żywo
- 22:05 Bullet Train - film sensacyjny

7 tvn

10:20 Ukryta prawda

- 06:10 Wiza na miłość
- 07:10 New Looney Tunes - serial
- 07:40 New Looney Tunes - serial
- 08:10 Córka króla
- 10:20 Ukryta prawda - serial
- 11:25 Mówię Wam
- 12:00 B&B Love - serial
- 12:35 B&B Love - serial
- 13:10 Niezwykłe Stany Prokopa
- 13:40 Ślub od pierwszego wejrzenia
- 14:40 Gruby i chudszy - komedia
- 16:45 Batman v Superman: Świt sprawiedliwości - film sensacyjny
- 20:00 Król Artur: Legenda miecza - film przygodowy
- 22:45 Push - thriller

4

16:00 Policjantki i policjanci

- 07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
- 08:00 Galileo
- 09:00 Galileo
- 10:00 Galileo
- 11:05 #Jesteśmy dla dzieci
- 11:35 Flintstonowie - komedia
- 13:30 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami
- 16:00 Policjantki i policjanci - serial
- 17:00 Policjantki i policjanci - serial
- 18:00 Policjantki i policjanci - serial
- 19:00 Policjantki i policjanci - serial
- 20:00 Policjantki i policjanci - serial
- 21:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
- 22:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
- 23:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial

TV puls

08:00 Kobra – oddział specjalny

- 07:00 Kobra - oddział specjalny - serial
- 08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
- 09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
- 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 11:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 14:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 16:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 17:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
- 20:00 Uprowadzona 2 - film sensacyjny
- 21:50 Olimp w ogniu - thriller

TVP KULTURA

15:00 W poszukiwaniu dobrego filmu

- 07:50 Wydarzenie aktualne
- 08:15 Legendy rocka
- 08:50 Legendy rocka
- 09:20 Tamte lata, tamte dni
- 09:55 Zmiennicy - serial
- 11:10 Koncerty Chopinowskie w Łazienkach Królewskich
- 12:20 Projektując przyszłość - dokument
- 13:20 Mary Quant. Królowa brytyjskiej mody - dokument
- 15:00 W poszukiwaniu dobrego filmu
- 15:40 Cafe Pod Minogą - komedia
- 17:25 Wydarzenie aktualne
- 17:55 Powrót Różowej Pantery - komedia
- 20:00 Samuraj i kowboje
- 22:05 Made in Polska
- 23:30 Klatka dla ptaków - komedia

TVP HISTORIA

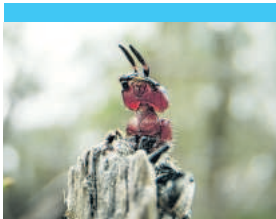
09:00 Gruby

- 07:25 Korona królów. Jagiellonowie
- 08:00 Flesz historii
- 08:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
- 09:00 Gruby - serial
- 09:35 Gruby - serial
- 10:10 Kraina skarbów. Podróż po Włoszech - serial
- 11:15 Kroniki miasta - serial
- 12:25 Wielkie Jeziora - dokument
- 13:30 Wojownicy czasu
- 14:05 ABC miłości - komedia
- 15:30 Filmoteka małopolska
- 15:50 Polskie Parki Narodowe - serial
- 16:20 Historia kuchni polskiej
- 17:10 Ziemia widziana z kosmosu - serial
- 18:05 Polskie drogi - serial
- 19:25 Fake czy historia?
- 20:30 Król - serial
- 21:50 Bałkany w ogniu - serial
- 23:00 Erynie - serial

TRAM

- 07:55 Poczet wielkich Polaków
- 08:00 Informacje dnia
- 08:15 Westerplatte młodych
- 09:00 Telewizyjny Uniwersytet Biblijny
- 10:00 Informacje dnia
- 10:15 Retrospekcja
- 10:20 Muzyczne chwile
- 10:35 Słowo życia
- 10:40 Polski punkt widzenia
- 11:00 Kropelka radości
- 12:00 Aniol Pański
- 12:03 Informacje dnia
- 12:20 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
- 12:50 Natura obiektywnie
- 13:20 Ocalić od zapomnienia
- 13:30 Msza święta z Jasnej Góry
- 14:20 Muzyczne chwile
- 14:30 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
- 14:35 Słowo życia
- 14:40 Święty na każdy dzień
- 14:45 Jak wygrać małżeństwo
- 15:00 Polskie dziedzictwo
- 15:30 Wierzę w Boga
- 15:50 Myśląc historia
- 16:00 Informacje dnia
- 16:10 Ks. Witold Andrzejewski - Pielgrzym Niepodległości - dokument
- 17:00 Polonia
- 17:30 Przełamując bariery
- 17:55 Poczet wielkich Polaków
- 18:00 Aniol Pański
- 18:05 Informacje dnia
- 18:15 Rozmowy niedokończone
- 19:25 Święty na każdy dzień
- 19:30 Manna z Nieba
- 19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
- 20:00 Informacje dnia
- 20:20 Różaniec
- 20:50 Myśląc Ojczyzna
- 21:00 Apel Jasnogórski
- 21:20 Informacje dnia
- 21:40 Polski punkt widzenia
- 22:00 Warto być ojcem
- 22:15 Granica - dokument
- 23:00 Odpowiedzialni za Kościół
- 23:30 Sokolnik

Niedziela, 13 października 2024

13:05 Zielona planeta

05:30 Sprawa dla reportera
06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
08:00 Tydzień
08:30 ZdroWY Plan
08:55 Polskie Parki Narodowe - serial
09:30 Msza święta
z Sanktuarium
św. Jana Pawła II
w Łagiewnikach
11:00 Komisarz Alex - serial
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Akademia życia
13:05 Zielona planeta - serial
14:05 Reportaż
14:40 Jak rozpętałem drugą
wojnę światową - komedia
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Jan Paweł II. Ewangelia starości
i cierpienia
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Program informacyjny 19.30
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Gra z Cieniem - serial
21:20 Rolnik szuka żony
22:25 Moje wielkie
greckie wesele 2 - komedia

11:30 The Voice of Poland

06:00 Barwy szczęścia - serial
06:35 M jak miłość - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:30 The Voice of Poland 15
12:40 The Voice of Poland 15
14:00 Familiada
14:30 Kolo fortuny
15:10 Szansa na sukces. Opolo 2025
16:10 Cudowne lata
17:15 Górna półka smaku
17:55 Jak to się mówi, czyli Kasia u
Bralczyka
18:35 Poczet świrów polskich
19:20 Rodzinka.pl - serial
20:00 Czas zemsty - dramat
22:05 no... wiadomo
22:50 Między wierszami - dramat

13:05 Top Model

05:55 Anatomia piękna
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
12:00 Kobieta na krańcu świata - serial
12:35 Co za tydzień
13:05 Top Model
14:45 Azja Express
16:20 Wojownicze żółwie
ninja: Wyjście z cienia
- film przygodowy
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:30 MasterChef
21:15 Legion samobójców - film SF
23:45 xXx: Reaktywacja
- film sensacyjny

22:05 Teściowie

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
10:50 Kevin sam w Nowym Jorku
- komedia
13:30 Twoja twarz brzmi znajomo
15:30 Gwiazdy Kabaretu
16:30 Nasz nowy dom
17:30 Awantura o kasę
18:50 Wydarzenia
19:15 Sport
19:20 Pogoda
19:30 Państwo w państwie
19:55 Dancing with the Stars.
Taniec z gwiazdami
22:05 Teściowie - serial
22:35 Teściowie - serial
23:05 Być jak Kazimierz Deyna
- film obyczajowy

13:20 Detektywi

06:15 Wiza na miłość
07:10 New Looney Tunes - serial
07:40 New Looney Tunes - serial
08:10 Jaś Fasola: Nadciągają
totalny kataklizm - komedia
10:00 Ukryta prawda - serial
11:05 Ukryta prawda - serial
12:10 B&B Love
12:45 B&B Love
13:20 Detektywi - serial
14:25 Pieniądze to nie wszystko - komedia
16:45 Król Artur: Legenda miecza
- film przygodowy
19:25 Unboxing - Wielkie Otwarcie
20:00 Liga Sprawiedliwości
- film przygodowy
22:40 Osierocony Brooklyn - dramat

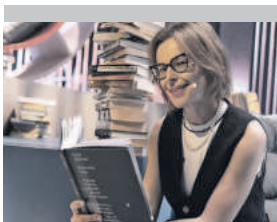
11:50 Jaś Fasola

07:00 Lowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Nazis on Drugs:
Hitler and the Blitzkrieg
- dokument
09:50 Galileo
10:50 Galileo
11:50 Jaś Fasola - serial
12:30 Naga broń:
Z akt Wydziału Specjalnego
- komedia
14:20 Diabeł - horror
15:55 Uroczysko - serial
16:25 Uroczysko - serial
16:55 Uroczysko - serial
17:25 Uroczysko - serial
18:00 Galileo
19:00 Galileo
20:00 Władczy móch. One - serial
20:30 Władczy móch. One - serial
21:00 Gwiazdy Kabaretu
22:00 Dziś 13, jutro 30 - komedia

07:30 Kobra – oddział specjalny

06:30 Kobra - oddział specjalny - serial
07:30 Kobra - oddział specjalny - serial
08:25 Ranczo - serial
09:25 Ranczo - serial
10:30 Ranczo - serial
11:30 Ranczo - serial
12:35 Ranczo - serial
13:40 Niania i wielkie bum
15:50 Taxi 3 - komedia
17:35 Sahara - film przygodowy
20:00 Londyn w ogniu - film sensacyjny
22:00 Bogowie Egiptu
- film przygodowy

16:35 Dobry tytuł

07:05 Rozmowy (nie)wygodne
08:00 Liturgia prawosławna w Nosowie
09:05 Projektując przyszłość
- dokument
10:05 Królowa lisów
10:15 Parasolki
10:40 Rawhide - serial
11:45 Poczet świrów polskich
12:25 Wakacje Mikołajka - komedia
14:15 Obsesja światła - dokument
15:20 Zmiennicy - serial
16:35 Dobry tytuł
17:15 Niedziela z...
18:15 Tatarak - dokument
20:00 Pan życia i śmierci - dramat
22:10 Pavarotti - dokument

10:05 Historia kuchni polskiej

07:30 Korona królów. Jagiellonowie
08:05 Unia Utrechcka
08:25 Posypcie głowy popiołem
09:00 Gruby - serial
09:30 Gruby - serial
10:05 Historia kuchni polskiej
10:45 Joanna Gryzik. Ślaski Kopciuszek
- dokument
11:20 Bałtyk - dzikie morze - serial
12:15 Wielkie rzeki świata - dokument
13:20 Wojownicy czasu
14:00 W tajnej służbie Jej Królewskiej
Mości - film sensacyjny
16:25 Fake czy historia?
17:20 Tajemnice lodowców - dokument
18:25 Polskie drogi - serial
19:50 Sekrety dawnych budowniczych
- serial
20:50 Krwawa wojna w Korei
- dokument
21:50 Stawka większa niż życie - serial
22:55 Strachy - serial

06:15 Mocni w wierze
06:40 Muzyczne chwile
06:50 Regal
07:15 Burza w Okręgu Krakowskim
- dokument
07:45 Ocalić od zapomnienia
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Słowo życia
08:05 Polski punkt widzenia
08:25 Święty na każdy dzień
08:30 Z Parlamentu Europejskiego
09:00 Prymas Stefan Wyszyński - serial
09:10 Spotkanie z Magdą Buczek
09:15 Manna z Nieba
09:30 Msza święta z Jasnej Góry
10:35 Przegląd katolickiego tygodnika
„Niedziela”
10:40 Woda i las. Źródło życia na Ziemi
- dokument
11:00 Głos serca - serial
11:45 Muzyczne chwile
12:00 Anioł Pański z Ojcem
Świętym Franciszkiem
12:15 Papież Polak do rodaków
12:35 Sumienie Hioba - rzecz
o ks. Bolesławie Stefańskim
- dokument
13:45 Jej misja trwa
14:00 Oddech Boga - serial
14:50 Muzyczne chwile
15:00 Wieś - to też Polska
16:00 Informacje dnia
16:10 Koncert życzeń
16:45 W kolorze płomienia - dokument
17:30 Sól ziemi
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Moja katolicka rodzina - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzną
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Retrospekcja
21:45 Stan bezpieczeństwa państwa
21:55 Święty na każdy dzień
22:00 Polskie dziedzictwo
22:30 Muzyczne chwile
22:45 Jak wygrać małżeństwo
23:00 Jak my to widzimy
- z daleka widać lepiej
23:30 Tam, gdzie Bóg płacze - serial

HITY DNIA

Zainspirowany ofiarnym czynem Supermana Bruce Wayne, który odzyskał wiarę w ludzkość, prosi swojego nowego sprzymierzeńca, Dianę Prince, o pomoc w pokonaniu nowego, potężnego wroga.

Perypetie nastolatki, która pragnie jak najszybciej stać się dorosłą kobietą. Gdy życzenie nieoczekiwanie się spełnia, Jenny uświadamia sobie, że jej nowe życie wcale nie jest idealne.

TVP 1

08:00 Akacja 38

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórce - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Studio Raban
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
- taka historia - serial
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Zielona planeta - serial
14:00 Wichrowe wzgórce - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 ADHD i inne cudowne zjawiska
- wykład nieprzewidywalny
21:45 Postscriptum
22:15 Kokainowy raj - dokument
23:10 Balans bieli
23:55 Życzenie śmierci
- film sensacyjny

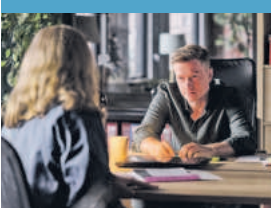
TVP 2

14:35 Na sygnale

05:30 M jak miłość - serial
06:25 Dobre historie
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Okrasa łamie przepisy
11:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:00 Na dobre i na złe - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:30 Kłangor - serial
23:35 Ostatni komers - dramat

tvn

20:10 Na Wspólnej

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:25 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Totalne remonty Szelągowskiej 7
22:35 Podwójne zagrożenie
- film sensacyjny

polsat

16:30 Na ratunek 112

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:18 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:15 Jurassic World: Upadłe królestwo
- film SF
23:00 Ciemniejsza strona Greya
- dramat

HITY DNIA

„Jurassic World: Upadłe królestwo”
(2018 r.) Polsat 20:15

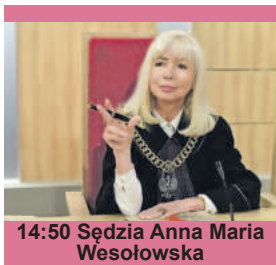
Wybuch wulkanu zagraża mieszkającym na wyspie dinozaurom z dawnego Parku Jurajskiego. Claire i Owen wraz z ekipą naukowców chcą ocalić prehistoryczne zwierzęta przed zagładą.

„Na twoim miejscu”
(2023 r.) TVN 7 22:00

Krzysiek i Kaśka oddalili się od siebie i trafili na terapię małżeńską. Rozwodzący się małżonkowie budzą się pewnego dnia i odkrywają, że zamienili się ciałami, a to pozwala im na zmianę perspektywy.

7 tvn

14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Anatomia piękna
22:00 Na twoim miejscu - komedia

4

08:00 Bogaty dom - biedny dom

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział
kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:30 American Pie: Naga miła
- komedia

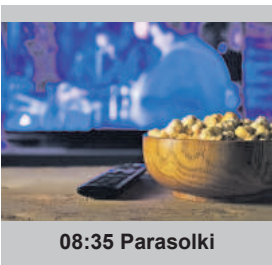
puls

14:50 Lombard. Życie pod zastaw

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Jestem zemstą - film sensacyjny
21:50 Mroczny opiekun
- film sensacyjny

TVP KULTURA

08:35 Parasolki

06:10 Muzyczne poranki
06:45 Tamte lata, tamte dni
07:15 Mieszczanie żywieccy
07:50 Podróże z historią - serial
08:25 Królowa lisów
08:35 Parasolki
09:00 Rawhide - serial
10:05 „W Polskę idziemy...”,
czyli jubileusz Wiesława Gołasa
11:10 Porozmawiajmy o Gołasiu
11:55 Życie to coś pięknego - dokument
13:00 Elmyr de Hory, genialny fałszerz
- dokument
14:15 Informacje kulturalne
14:40 Powrót Różowej Pantery
- komedia
16:40 Najważniejszy dzień życia - serial
17:50 Hala odlotów
18:50 Renoir - Porträt einer
Zeitenwende - dokument
20:00 Zimna wojna - dramat
21:40 Chopin by Leszek Mośdzierz
22:35 Pan życia i śmierci - dramat

TVP HISTORIA

08:00 Stulecie Winnych

06:39 Fake czy historia?
07:30 Przypadek Polski. Polityka i idee
08:00 Stulecie Winnych - serial
08:45 Zapomniany bohater - dokument
09:15 Kazimierz Pułaski
- bohater dwóch narodów
- dokument
10:15 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:45 Wielkie Jeziora - dokument
11:40 Spór o historię
12:15 Alternatywy 4 - serial
13:25 Duże zwierzę - dramat
14:45 Czarna suknia - dramat
15:30 Korona królów
16:00 Sensacje XX wieku
17:00 Tajemnice astronomii Kopernika
- dokument
17:50 Portrety wojenne - serial
18:20 Flesz historii
18:50 Stulecie Winnych - serial
20:00 Historia w postaciach zapisana
21:05 Historia jednej fotografii
- dokument
21:45 Wojna o tron - serial
22:45 Krwawa wojna w Korei
- dokument
23:45 Sensacje XX wieku

TRAM

07:10 Pastuszek - dokument
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Wieś - to też Polska
09:15 Słowo życia
09:20 Izba Pamięci
Pulkownika Kuklińskiego
09:30 Moja katolicka rodzina - serial
09:55 Święty na każdy dzień
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:20 Stan bezpieczeństwa państwa
11:30 Warto być ojcem
11:45 Muzyczne chwile
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Ulmowie. Świadek
sprawiedliwych - dokument
12:50 Republika Pawłowska
13:20 Słowo życia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Sybiraczka - dokument
15:00 Lasy bagienne - dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Sanktuaria polskie
16:30 Porady medyczne bonifratrów
17:00 Świadkowie
17:30 Rajd Katyński
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Poznajemy Polskę
19:45 Modlitwa z telefontycznym
udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
22:30 Ostatnia droga
Pana Zygmunta - dokument
23:35 Leśni zapylacze - dokument

Wtorek, 15 października 2024

17:55 Klan

05:20 Dziedzictwo - serial
06:05 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Kościół z bliska
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Żółtodzioby. Pierwsze dni życia
- dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:25 Piłka nożna: Liga Narodów
- studio
20:35 Piłka nożna: Liga Narodów
- mecz: Polska - Chorwacja
23:15 Z góry widać lepiej. Wanda
Rutkiewicz. Opowieść
o kobiecie niezwykłej - dokument

17:20 Miłość i nadzieja

05:35 M jak miłość - serial
06:25 SMS - Szkoła Metodystycznej
Służby
06:50 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Mamaland
11:55 ZdroWY Plan
12:30 Kolo fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 M jak miłość - serial
16:00 Kolo fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:30 Klangor - serial
23:20 Kod Annie Parker
- film obyczajowy

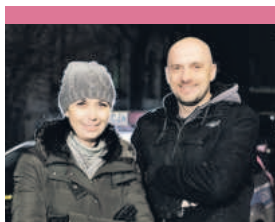
15:30 Kuchenne rewolucje

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Ślub od pierwszego wejrzenia
22:35 Kuba Wojewódzki
23:40 Superwizjer

18:00 Pierwsza miłość

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:10 Siły specjalne - Polska
21:50 Sekcja 8 - thriller
23:55 Wpół do śmierci 2
- film sensacyjny

12:00 W-11 Wydział Śledczy

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Czerwony smok - thriller
23:35 Push - thriller

18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:40 American Pie: Bractwo Beta
- komedia

HITY DNIA

„Seksja 8”
(2022 r.) Polsat 21:50

Po pomszczeniu zabójstwa swojej rodziny, były amerykański żołnierz wychodzi z więzienia i zostaje zwerbowany przez tajną agencję rządową.

„Push”
(2009 r.) TVN 7 23:35

Młodzi Amerykanie ukrywają się w Hongkongu przed agentami tajnej amerykańskiej agencji. Mają paranormalne zdolności i to spowodowało, że zyskali zainteresowanie władz. Postanowili działać razem, żeby móc przeciwstawić się agentowi.

12:55 Zaklinacz dusz

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Przetrawianie - dramat
22:15 Córka wilka - thriller

09:00 Najważniejszy dzień życia

06:10 Muzyczne poranki
06:35 Tamte lata, tamte dni
07:15 Mieszczanie żywiecy
07:55 Podróże z historią - serial
08:35 Informacje kulturalne
09:00 Najważniejszy dzień życia - serial
10:10 Cafe Pod Minogą - komedia
11:55 Renoir - Porträt einer
Zeitenwende - dokument
13:05 Dobry tytuł
13:50 Franz Kafka - Pisarz między
światami - dokument
14:55 Daleko od okna - dramat
17:00 Najważniejszy dzień życia - serial
18:20 W poszukiwaniu dobrego filmu
19:00 Partia, pieniądze, rock and roll
- dokument
20:00 Feblik
21:15 Margot i Alma - dramat
23:05 Gintrowski - dokument

08:00 Stulecie Winnych

07:00 Spór o historię
07:35 Flesz historii
08:00 Stulecie Winnych - serial
08:45 Wolna sobota - komedia
09:30 Tajemnice astronomii Kopernika
- dokument
10:20 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:50 Bałtyk - dzikie morze - serial
11:45 Wojownicy czasu
12:15 Alternatywy 4 - serial
13:15 Jubileuszowy - dokument
13:30 Wielkie rzeki świata - dokument
14:30 Bałkany w ogniu - serial
15:30 Korona królów
16:00 Sensacje XX wieku
16:30 Sensacje XX wieku
17:00 Kościuszek. Przewodnik
bardzo współczesny - dokument
18:15 Było, nie minęło
- kronika zwiadowców historii
18:50 Stulecie Winnych - serial
19:40 Powódź - dokument
20:00 Okręty podwodne - dokument
21:05 Samowolka - dramat
22:10 Party przy świecach - komedia
23:15 Sensacje XX wieku

07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Kolor Boga
09:00 Papież Polak do rodaków
09:20 Słowo życia
09:25 Święty na każdy dzień
09:30 Ukryci w łonie Matki
10:00 Informacje dnia
10:15 Jak my to widzimy
- z daleka widać lepiej
10:45 Zew natury
11:05 Mocni w wierze
11:35 Słowo życia
11:40 Ma się rozumieć
11:50 Święty na każdy dzień
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Trufie w Polsce
12:50 Walka o życie - dokument
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Franciszek Kleeberg
- ostatni general kampanii
wrześniowej - dokument
15:00 Dziewica Orleańska
według Jana Matejki - dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Jestem mamą
16:25 Przyroda w obiektywie
16:40 Zdrowie z Bożej Apteki
16:55 Pod opieką Limanowskiej Pani
17:10 Prosto o gospodarce
17:30 Zostań żołnierzem RP
17:45 Muzyczne chwile
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Każdy maluch to potrafi
19:45 Modlitwa z telefontycznym
udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Mali Bracia Ubogich - dokument
22:55 Święty na każdy dzień
23:00 Z nadmiaru Miłości - dokument

HITY DNIA

„Zróbmy sobie wnuka”
(2003 r.) Polsat 21:50

Los dwójki dzieci, Zosi i Janka, spędza sen z powiek Mańkowi Koseli. Żadna z pociech nie wstąpiła jeszcze w związek małżeński. Ojciec stawia sobie za punkt honoru doprowadzenie ich do ołtarza.

„Elsa i Fred”
(2014 r.) TVP 2 23:00

80-letniego zgorzkniałego wdowca i jego samotną o kilka lat młodszą sąsiadkę połączyło uczucie. Gdy mężczyzna dowiaduje się, że przyjaciółka jest umierająca, postanawia poświęcić majątek, by spełnić jej marzenie.

TVP 1

10:45 Ojciec Mateusz

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:30 Dom Pokoju w Betlejem
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:50 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Rok w ogrodzie extra
12:55 Lodowe królestwo pantery śnieżnej - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Oficer i szpieg - dramat
23:25 Koliber - dramat

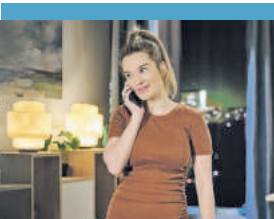
TVP 2

14:35 Na sygnale

05:35 M jak miłość - serial
06:25 Mozaika żydowska. Magazyn kulturalno-religijno-społeczny
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Dom Pokoju w Betlejem
11:50 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 M jak miłość - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Przepis dnia 4
20:55 Na dobre i na złe - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:25 Na sygnale - serial
23:00 Elsa & Fred

tvn

20:10 Na Wspólnej

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Top Model
23:05 Pati - serial

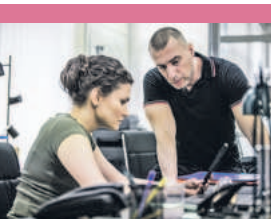
polsat

16:30 Na ratunek 112

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie - serial
20:10 Moja mama i twój tata
21:50 Zróbmy sobie wnuka - komedia
23:45 Mały - komedia

7 tvn

11:00 Detektywi

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Tylko sprawiedliwość - dramat
23:50 Millerowie - komedia

4

14:00 Policjantki i policjanci

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:30 R.I.P.D. Agenci z zaświatów - komedia

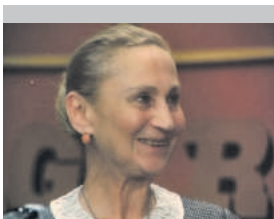
puls

18:00 Lombard. Życie pod zastaw

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw - serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Bliźniak - film sensacyjny
22:10 Alex Cross - thriller

TVP KULTURA

09:00 Najważniejszy dzień życia

06:20 Muzyczne poranki
06:35 Tamte lata, tamte dni
07:10 Mieszczanie żywiecy
07:45 Podróże z historią - serial
08:30 Poczet świrów polskich
09:00 Najważniejszy dzień życia - serial
10:20 Daleko od okna - dramat
12:25 Partia, pieniądze, rock and roll - dokument
13:30 Wydarzenie aktualne
14:05 Fortepian Chopina: Wiadomość z zaświatów - dokument
14:55 Duch z Canterville - horror
15:35 Kot w ścianie - dramat
17:25 Najważniejszy dzień życia - serial
18:30 Informacje kulturalne
19:00 Reżyserzy - serial
20:00 Smak miodu - dramat
21:50 Legendy rocka
22:25 Legendy rocka
22:55 Margot i Alma - dramat

TVP HISTORIA

12:15 Alternatywy 4

06:55 Na bitewnym szlaku
07:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:00 Kościuszkowski. Przewodnik bardzo współczesny - dokument
10:05 Encyklopedia II wojny światowej - serial
10:30 Wszystkie kolory świata - serial
11:30 Historia kuchni polskiej
12:15 Alternatywy 4 - serial
13:40 Sekrety dawnych budowniczych - serial
14:40 Okręty podwodne - dokument
15:40 Korona królów
16:15 Sensacje XX wieku
16:50 Sensacje XX wieku
17:25 Tajemnica Jana Pawła II - dokument
17:55 Fake czy historia?
18:55 Stulecie Winnych - serial
20:00 Kroniki Hitlera - serial
21:00 Zwykły święty człowiek - dokument
22:10 Prawdziwe polowanie na Czerwony Październik - dokument
23:10 Sensacje XX wieku

TRAM

07:20 Muzyczne chwile
07:35 Zdrowie z Bożej Apteki
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Każdy maluch to potrafi
08:50 Słowo życia
09:00 Stefan Kardynał Wyszyński - Trokiliwy Duszpasterz Jasnogórski - dokument
09:30 Sanktuaria polskie
09:50 Święty na każdy dzień
10:00 Audycja generalna Ojca Świętego Franciszka
10:50 Muzyczne chwile
11:00 Puszcza Białowieża - leśny cmentarz
11:25 Jestem mamą
11:40 Prosto o gospodarce
12:00 Odpust ku czci św. Jana Pawła II
14:00 Muzyczne chwile
14:10 Mocarz pokory
14:30 Krzywda - serial
15:00 Muzeum Papiernictwa - dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 Niemy świadek historii. Puszcza Rudnicka - dokument
17:00 Po stronie prawdy
17:50 Muzyczne chwile
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Opowieści Starego Testamentu - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyznę
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Zamek Królewski w mieście stołecznym Poznaniu - dokument
23:25 W męce Mojej szukaj siły i światła

HOROSKOP

KOZIOROŻEC 22.12-19.01

Będiesz teraz wyjątkowo optymistyczny, pozytywnie nastawiony do innych, a co za tym idzie – tolerancyjny. Przebaczysz ludziom dawne przewinienia i wykazesz dużo cierpliwości względem tych, którzy będą popełniać błędy. Wykorzystaj ten dobry czas na zawarcie nowych znajomości. Ale bądź ostrożny i nie baw się w swatkę, bo ściągniesz na siebie kłopoty.

WODNIK 20.01-18.02

Tylko spokój może cię uratować. Ktoś będzie chciał wystawić na próbę twoją cierpliwość. Obiecał pomoc, a w efekcie zajmie się swoimi sprawami i wszystko spadnie na ciebie. Poradzisz sobie, ale nie trać energii na nerwy. W domu sielska atmosfera, w weekend spodziewaj się gości. Usłyszysz wiele komplementów na temat talentu kulinarnego.

RYBY 19.02-20.03

Jeśli nie musisz, nie podejmuj teraz żadnych decyzji, a zwłaszcza tych wiążących się z ryzykiem. To nie jest też dobry moment na wprowadzanie zmian w życiu. Lepiej odpuść i poczekaj na wsparcie planet. Będiesz miał tendencję do czarnowidztwa i wyolbrzymiania kłopotów, co zrytuje twoje otoczenie. Staraj się nie dopuścić do kłótni, ignoruj zaczepki.

BARAN 21.03-20.04

Poczujesz się ważny i doceniony, bo krewni i przyjaciele postanowią skorzystać z rad, które im ostatnio dałeś. A że będą potrzebować twojej pomocy w niektórych kwestiach, w najbliższych dniach będziesz wyjątkowo zajęty. Staraj się jednak, by nie ucierpiały na tym twoje sprawy. W weekend nie odrzucaj zaproszenia na imprezę. Poznasz kogoś ciekawego.

BYK 21.04-21.05

Zajmiesz się porządkowaniem spraw rodzinnych. Postanowisz, że w nowym roku pogodzisz zwaśnionych od dawna krewnych, którzy już nie pamiętają, o co się pokłócili, ale nadal unikają swojego towarzystwa. Twoja misja pokojowa zakończy się sukcesem, o ile nie będziesz za bardzo się wymądrzał. Warto zaprosić partnera na romantyczną kolację.

BLIŹNIĘTA 22.05-20.06

Ostatnio dobrze wiesz ci się w pracy, a konkurencja nie śpi. Spodziewaj się złożliwych zaczepk z jej strony. Najlepsze, co możesz zrobić, to je zignorować. Ale poczujesz niesmak, a to będzie rzutowało na inne sfery twojego życia. Zaczyniesz wyolbrzymiać problemy i użalać się nad sobą. W porę zapanuj nad złymi emocjami. Myśl pozytywnie, a będzie lepiej.

RAK 21.06-22.07

Ktoś wreszcie doceni twoje zalety i starania, co wprawi cię w doskonały nastrój. Poczujesz, że ludzie są fajni, staniesz się otwarty i nie będziesz szczędził innym komplementów. Bez wahania przyjmuj zaproszenia na różne spotkania, w tym zawodowe. Poznasz ludzi, którzy będą mogli ci pomóc w kolejnych miesiącach. Spodziewaj się korzystnych zmian.

LEW 23.07-22.08

Trudnych spraw masz po dziurki w nosie, ale powoli wszystko zacznie się układać. Finał niektórych tematów może cię zaskoczyć, jednak będziesz się cieszył, że masz je już z głowy. W pracy bądź ostrożny. Pamiętaj, by nie polegać na osobach, które kiedyś cię zawiodły i nie zlecać im zadań. Weekend koniecznie poświęć na odpoczynek, naładuj baterie.

PANNA 23.08-22.09

Pracowity czas. Z taką werwą przystąpisz do realizacji obowiązków służbowych, że konkurencja zostanie daleko w tyle. Możesz liczyć na premię, więc już rozglądaj się po wyprzedkach, żeby dobrze ją spożytkować. Dobra pora, by zmienić coś w swoim wyglądzie.

WAGA 23.09-23.10

Będiesz teraz niebezpieczny dla towarzystwa. Jak tylko znajdziesz się w gronie osób, od razu odkryjesz ich sekrety, romanse, plany. Lepiej nie afiszuj się ze swoją intuicją. Poczujesz się niezręcznie, bo jedna ze spraw będzie dotyczyć twojej przyjaciółki. Póki nie masz dowodów, milcz.

SKORPION 24.10-21.11

Odstaw na półkę myślenie o tym, co wypada, a co nie. Od czasu do czasu dobrze jest odrzucić konwenanse i zrobić to, na co ma się ochotę. Popuść wodze fantazji, a w końcu przestaniesz się nudzić. Żywienie gwarantowane. Dobrze to robi twojemu związkowi.

STRZELEC 22.11-21.12

Zajmiesz się porządkowaniem wszystkiego. Denerwować cię będzie nieład i w kobiecej torebce, i w segregatorze z dokumentami. Kiedy już wszystko ułożysz jak należy, poczujesz ulgę. Weekend poświęć rodzinie. Któryś z krewnych będzie potrzebował twojej rady.

PRZEPIS TYGODNIA
BABKA MARMURKOWA

Składniki:

- masło 190 g,
- cukier kryształ 170 g,
- cukier waniliowy 10 g,
- jaja 4 sztuki,
- mąka pszenna typ 500 240 g,
- kakao z wiatraczkiem 20 g,
- proszek do pieczenia 7 g,
- woda 2 łyżki,
- cukier puder do dekoracji,

Na zdjęciu od lewej Tomasz Basaj, Zuzanna Bielewicz, Amelia Celmer- uczniowie Branżowej Szkoły I stopnia przy Zespole Szkół Nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu.

Sposób wykonania

Masło w temperaturze pokojowej utrzeć na puszystą masę. Do masy dodać cukier kryształ i waniliowy. Ucierać mikserem. Sprawdzić świeżość jaj. Oddzielić białka od żółtek. Do masy maślano cukrowej dodać po jednym żółtku cały czas ucierając. Mąkę przesiać z proszkiem do pieczenia. Do masy jajeczno cukrowej dodać stopniowo mąkę z proszkiem. Ubić pianę z białek i dodać ją do masy. Delikatnie wymieszać aż masa będzie jednorodna. Masę podzielić na dwie połowy. Do jednej dodać kakao i wodę, dokładnie wymieszać. Białą część ciasta wyłożyć na blaszkę keksową wyłożoną papierem do pieczenia, następnie wyłożyć ciemną część ciasta. Za pomocą noża zamieszać delikatnie ciasto aby powstał marmurek. Ciasto piec około 50 minut, do tzw. suchego patyczka w temperaturze 180 stopni C. Po upieczeniu babkę wyjąć z foremki, ostudzić i posypać cukrem pudrem.

Smacznego!

Krzyżówka panoramiczna

Wyspa w pobliżu Borneo	Głaz narzutowy	Matka Kastora i Polluksa	▼	Podkład, belka Drobnotka	Węglowodór w ropie naftowej	▼	Świta, orszak	Uciskowa do tamowania krwi	Na nogach piłkarza	▼	Miara długości Tyka na ścianie
►	5	17	12				Pokazowy egzemplarz	13			19
Wyścigi na wodzie	►						Teren popisu rolnika		21		
►	14									Kontroler, rewizor	
Kraj z Antanarywą Łaciaty koń	►						Cząstka żaru				
Naczynie z klepek		9	Dyskusja, debata	„... pod Wiszącą Skałą”, film	Klamra spinająca mury	3			20	24	
►	18					▼	Stan w USA z Topeka		Szlachetny pociorek		Piłka ulana z gumy
							Humor po drinku			6	
Gra z karambolem	►							Stępka			
Tajniki, sekrety	Rajskie imię		4			10		Cel wyścigu			1
Mistrzowski stopień w judo	►					15	Zmienny obyczaj			7	8
Producent obuwia sportowego	►			Zwierzchnik wasala; senior							
Szkrab, petak		22	16			2	Dawny czołg				
►			11	Część kolumny w gazecie		23					

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

Życie zaczyna się po sześćdziesiątce

REGION ▶ Polska wieś w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej niewiele się różniła od tej XIX-wiecznej. Praca w polu była wykonywana w dużej mierze ręcznie, w domach brakowało wygod, było często ciasno, bo dzieci gromadka, a izby raptem dwie – kuchnia i pokój. Do tego żadnych wygod, nawet prądu na początku nie było, wodę się czerpało ze studni, kapało w balii, a za potrzebą szło do wygodki. W takich warunkach najczęściej wychowywali się bohaterowie tej opowieści

Dzieciństwo. Ani sielskie, ani anielskie

– Pochodzę z Żuław. Mieszkaliśmy u babci w Wiercinach blisko Nowego Dworu Gdańskiego. Nas było ośmioro – cztery dziewczynki i czterech chłopców. Babcia też miała dużo dzieci, jedenaścioro i te młodsze jeszcze z nią i z nami mieszkali, więc ciasno trochę było. Potem przeprowadziliśmy się do swojego domku, poniemieckiego. Były tam też budynki gospodarcze i 7 hektarów ziemi. Mama wszystko robiła w gospodarstwie, była tak zaradna, że jeszcze prowadziła księgowość w spółdzielni produkcyjnej i zajmowała się naszą ósemką, gdyż tata ciężko chorował. Jak tylko podrosliśmy to pomagaliśmy mamie. Miałam 7 lat, jak już pracowałam. Najpierw były to obowiązki domowe. Gdy mama szła w pole, to musiałam myć naczynia, sprzątać, kury karmić. Później razem ze starszym rodzeństwem buraki pomagaliśmy kopać, nawet w nocy, gdy miał przyjść mróz. Mama dodatkowo pracowała w PGR-ze na akord, a my z nią. Byliśmy zgraną rodziną i uważam, że miałam szczęśliwe dzieciństwo. Nie było

u nas poszturchiwania, rodzice nas nie bili, najwyżej mama nakrzyczała, jak się coś zbroiło, albo wyznaczała karę. Przykładowo, musiałam za swoje wyczyny umyć podłogę i naczynia zamiast pójść bawić się z koleżankami – opowiada Barbara Makuch z Ostrowitego w gminie Brzuze.

– Gdy miałam 10 lat rodzice przeprowadzili się do Żuchowa w pobliżu Skępego. Skończyłam tam szkołę podstawową, a potem liceum w Lipnie. Bardzo chciałam iść na studia, na historię, ale ze względu na to, że było nas dużo

dzieci, mama nie była w stanie finansować mojej dalszej nauki, tym bardziej, że tata już nie żył. Podjęłam więc pracę w Lipnie na pocztce – wyjaśnia pani Basia.

Nie każda osoba wychowana na wsi wspomina dobrze swoje najmłodsze lata. Praca dzieci była rzeczą zwyczajną, ale najważniejszy był stosunek rodziców do pociech. Powszechny był niedostatek, chociaż jedzenie było. Skromne zazwyczaj, ale do syta.

– U nas w domu była bieda i żadnych wygod, nie to co teraz. Prąd założyli, jak miałam

5 lat. Mieszkaliśmy w Radzinku, była nas czwórka dzieci, ja druga z kolei. Każde z nas miało swoje obowiązki. Trzeba było zielonego nazwać dla świń i dla ptaków, nakopać ziemniaków. Gdy miałam 9 lat zmarł tatuś, który był wspaniałym człowiekiem, czego nie mogę powiedzieć o mamie. Rok później trafiłam do domu dziecka w Rypinie, bo wtedy już była kompletna bieda z nędzą. Mama sobie nie radziła i nas tam zabrali. Potem wyszła drugi raz za mąż, przeprowadziła się do Przyrowy. Młodsze rodzeństwo w sie-

rocinu było krótko. Następnie trafili do internatu w Ostrowitem, tylko na niedzielę przychodzili do domu. W domu dziecka byłam do 15 roku życia, do końca podstawówki. Potem poszłam do Torunia do szkoły zawodowej krawieckiej. Wtedy było tak, że wszystkie warsztaty trzeba było opłacać i internat też, ale mama tego nie robiła. Po pół roku usunęli mnie z tej szkoły. Gdybym była sierotą wówczas państwo za mnie by płaciło. Miałam okropne dzieciństwo. Niczego dobrego nie użyłam. Wprawdzie w domu dziecka wychowawca i dyrektor byli bardzo dobrzy, ale to nie była prawdziwa rodzina. Ja im pomagałam, oni mnie. W kuchni pomagałam, u krawcowej pomagałam. W ogródku, który tam był, też robiłam. Należałam do wszystkich kótek, jeździłam na obozy wędrownie, na wycieczki. To była moja nagroda za to wszystko. Kiedyś w domu dziecka dofinansowania były bardzo niskie. Jeden po drugim ciuchy nosiliśmy, Ale głodna nie kładłam się spać i, co ważne, byłam czysta – mówi Elżbieta Rybińska, mieszkanka gminy Brzuze.

dokończenie na str. 22

Region

Życie zaczyna się po sześćdziesiątce

dokończenie ze str. 21

W domu dziecka warunki bytowe, mówiąc delikatnie, do komfortowych nie należały.

– Najgorsze były 12-osobowe pokoje. Mielśmy 2 godziny uczenia się w sali, do której wchodziło 24 dzieci. Przy stoliku siedziały 4 osoby, to nawet książek nie było gdzie położyć. Jak miałam trochę wolnego czasu to na drutach robiłam. Miałam z tego parę groszy. Zawoziłam w wakacje te pieniądze rodzeństwu, żeby miało na zeszyty i książki. W żniwa snopki wiązałam u gospodarzy, którzy nawet jabłka z sadu nie dali zjeść. Tylko wody ze studni można się było napić – tłumaczy Elżbieta Rybińska.

Małą ojczyzną Genowefy Dąbek są Gulbiny w gminie Brzuze.

– Od maleńkości mieszkam w tej wsi. Najpierw w pałacu, który tam jeszcze był. Z innymi rodzinami. Mielśmy duże mieszkanie, około 70 metrów. Było nas sześcioro, ja trzecia w kolejce. Gdy wyszłam z domu najmłodsza siostra miała 7 lat. Rodzice pracowali na swojej parceli. Miel 4 hektary i 60 arów. Trudno było z tego żyć, po ludziach robiliśmy. Boże kochany jak ciężko było. Już w wieku 12 lat wiązałam za kośnikiem snopki na zarobek, buraki pieliałam. Chowaliśmy trochę świnek, kury. Czasem coś tam dostaliśmy z opieki, jakieś rajstopy czy szale, takie cienie. Duża rodzina była, a ziemi mało. Mielśmy jednego konika i nim się orało. Były kontyngenty i tata musiał zboże odstawić. Wtedy nawet w niedzielę mięsa nie było, tylko kluski z twarogiem, to był rarytas. Do szkoły chodziłam najpierw w Gulbinach, tam były tylko 4 klasy, potem do Trąbina. Miałam 3 kilometry przez łąki. Zimą w mieszkaniu zimno było, mielśmy tylko kuchnię węglową i tylko tam się paliło. Wcześniej były w pałacu piękne piece kaflowe, ale jak się sprowadziliśmy to były już rozebrane przez ludzi. Zimy wówczas były srogie i jako dziecko ciągle marżałam. Nie było też takich ubiorów jak teraz. Co od kogo dostaliśmy to nosiliśmy. Miałam bardzo dobrych rodziców, tylko mama zmarła, gdy miała 50 lat. Zabawki? – zastanawia się pani Cienia. – Jak sobie zrobiliśmy z żółędzi, z kasztanów, to mielśmy. Skończyłam tylko 6 klas, musiałam iść do pracy. Nie tylko ja, tak samo moje koleżanki. Chodziłyśmy na zarobek z moją młodszą siostrą. Uzbierałyśmy 800 złotych, to wtedy było bardzo dużo pieniędzy. Pojechałyśmy z tatą do Rypina, który jechał na kaszownik, jęczmień na kaszę przerobić. Tam, na rynku chcieliśmy sobie kupić buty i su-

kienki, ale ktoś nam te pieniądze zakosił. Wracaliśmy piechotą do domu i płakałyśmy. Tata wracał z tego kaszownika, zabrał nas na furmankę i też płakał. Mówił, że tyle pracy poszło na marne. Do dzisiaj z siostrą to wspominamy – zwierza się Genowefa Dąbek.

Jerzy Sadłowski w dzieciństwie mieszkał w Dobrem. Miał dwóch młodszych braci, tata był kierownikiem miejscowej szkoły. Swoje pacholęce lata wspomina bardzo dobrze, mimo że, tak jak inne wiejskie dzieci, już za młodu pracował.

– Mieszkaliśmy w budynku szkoły. Najpierw w starym, a gdy nowy wybudowali w 1961 roku mielśmy dwa pokoje, kuchnię i łazienkę, którą tata zrobił. Wody nie ciągnęliśmy ze studni, bo był hydrofor. Mama pracowała na takim małym gospodarstwie. Miał krówki, dwa świniaki. Kiedyś na wsi przy szkołach były budynki gospodarcze i tam te zwierzęta trzymała. Mielśmy hektar ziemi do dyspozycji. Pamiętam, jak żeśmy się cieszyli świecą żarówką, gdy elektryczność założyli, chyba w 56 roku. Pracować zacząłem, gdy jeszcze chodziłem do szkoły podstawowej na swoim polu przy burakach. Potem, gdy uczyłem się w liceum pedagogicznym, przyjeżdżałem na wakacje i w żniwa z braćmi pracowałem u gospodarza, bo on nasze pole końmi obrabiał. Za darmo oczywiście. Wiązałem snopki, jeździłem kosiarką i nabierałem tężyzny. Potem inni gospodarze mnie i braci brali do roboty, do młócenia na przykład, bo było wiadomo, że Sadłowskiego chłopaki są silni i robotni. Lubiłem tę pracę. W soboty, w niedziele chodziłem na zabawy do remizy. Jak było ciepło to jeździliśmy po pracy na torfniaki, żeby się wykapać, bo tam była ciepła woda.

Uważam, że miałem fantastyczne dzieciństwo. Po skończeniu liceum wróciłem do Dobrego i zacząłem pracę w szkole w Ostrowitem jako nauczyciel – opowiada pan Jurek.

Marianna Domann urodziła się jeszcze przed wojną. Mieszkała w Kłusnie w gminie Świdziebnia w powiecie brodnickim.

– Mielśmy gospodarstwo kupione jeszcze przed wojną. Było tam 14 mórg, czyli około 8 hektarów. Za wyhodowanie róży dziewczka mojemu dziadkowi kupiła karczmę, która została zaadaptowana na mieszkanie. Było elegancko urządzone, z ładną kaflową kuchnią z mosiężnymi relingami. Na wymytych fajerkach piekło się placki ziemniaczane bez tłuszczu. Dzieciństwo, to wczesne, mijało mi w strachu, bo wojna była. Pamiętam niemieckich żołnierzy którzy w 43 roku maszerowali na Stalingrad. Potem radzieccy żołnierze przybyli do wsi i wszyscy się ich bali. Niemcy byli kulturalniejsi. Jak szli na ten Stalingrad to zatrzymali się u nas w stodole. Nic nie zabrali, byli dobrze wyposażeni. Jeszcze nas dzieci częstowali gumą do żucia, chociaż mama nie kazała brać. Nas było siedmioro, ja najmłodsza. Nikt już z nich nie żyje, sama zostałam. Rodzice byli wspaniałymi ludźmi. Chcieli, żebyśmy się uczyli. Książki mielśmy jeszcze sprzed wojny – „Baśnie” Andersena i „Księgę tysiąca i jednej nocy”. Czytałam to i nad wszystkim płakałam. Mama mi lalki szyła ze szmatek, a potem siostra, która była na robotach w Rzeszy przewiozła mi taką prawdziwą, którą dostała od swoich gospodarzy. Oni byli dla niej bardzo dobrzy. Po skończeniu podstawówki chodziłam do średniej szkoły żeńskiej w Brodnicy. Byłam dobrą uczennicą, mimo że z pipidowy. Elektryczność w Kłusnie założyli gdy byłam już dorosła. W 58 roku skończyłam

fizykę w studium nauczycielskim w Toruniu i rozpoczęłam pracę w szkole. Najpierw w Kretkach Małych, a po 3 latach, gdy wyszłam za mąż, przeprowadziliśmy się do Rogowa – wyjaśnia pani Marianna.

Różne oblicza dorosłości

Na wsi wcześniej wstępowało się w związek małżeński, nie zawsze z miłości. Taki był zwyczaj, bo przecież głupio było zostać starą panną czy starym kawalerem. Na świat przychodziły dzieci, które należało utrzymać i wykształcić, żeby miały w życiu łatwiej.

– Gdy skończyłam liceum i nie udało mi się pójść na studia podjęłam pracę na poczcie w Lipnie. Po dwóch latach przeniosłam się do Ciechocinka. Tam poznałam swojego męża. Zamieszkałam u niego. Po niecałych 6 latach przeprowadziliśmy się do Ostrowitego na gospodarstwo. Na początku było 6 hektarów, później teść pod Ugoszczem zapisał nam 5. Potem jeszcze kupiliśmy dodatkowo ziemię w Łączonku. Mąż oprócz pracy w gospodarce jeszcze jeździł taksówką. W 1971 roku mąż poważnie zachorował, więc zapisaliśmy to wszystko synowi. On ma teraz ponad 100 hektarów ziemi, kombajn i wszystkie maszyny których potrzebuje. W 76 roku mąż zmarł i od tej pory jestem sama – mówi Barbara Makuch.

Po smutnym dzieciństwie młodość i wiek średni Elżbiety Rybińskiej naznaczony był pracą ponad siły. Wyszła za mąż, urodziła siedmioro dzieci.

– W małżeństwie też nie było wesoło. Zamieszkałam w Przyrowie u teściowej. W tym domu niczego nie było. Mieszkaliśmy na kupie w jednym pokoju z kuchnią, razem z matką męża, jej facetem i ich potomstwem. Pracowałam nie tylko w gospodarce u teściowej, ale też u ludzi. Na świat przychodziły moje dzieci, ale jeden synek

zmarł, gdy był malutki – opowiada pani Ela, a w jej oczach pojawiają się łzy.

– Jak przyszedł do męża to tam była bieda, a gospodarka zadłużona. To trzeba było zarabiać u rolników. Pierwszy ciągnik kupiliśmy 28 lat, temu teściowa już nie żyła. Wodociąg we wsi mamy od 27 lat. Nadal mieszkam w Przyrowie, w tym domu po teściach. Wyremontowałam jeszcze dodatkowe pomieszczenie, które tam było, tak że mam teraz 2 pokoje, kuchnię, łazienkę. Syn sobie wystawił nieopodal nowy dom, nową oborę i teraz ma super. Wszystkie moje dzieci pokończyły szkoły – średnie albo zawodowe i bardzo dobrze sobie w życiu radzą. Żeby Pan Bóg dał tak, aby wszystko było jak do tej pory. Najmłodszy syn jeszcze ze mną mieszka, pozostałe dzieci powychodziły za mąż, położyły się i mają swoje domy – wyjaśnia Elżbieta Rybińska.

– Za mąż wyszłam w 63 roku, jak miałam 21 lat i przyszedłam do teściów na gospodarstwo. Męża poznałam w szkole. Nie był dobrym człowiekiem, niech mu ziemia lekką będzie, bo już nie żyje. Razem chodziliśmy do szkoły więc go znałam. Żeby nie teściowa to może byłby lepszy, tylko teść był fajny. Piędzy ani posagu nie wniosłam, a tam była jeszcze większa bida niż u nas. Kuchnia kaflowa, w pokoju stała koza. Kąpanie w balii, za potrzebą się szło do wychodka na dwór. Ziemi było 5 hektarów. Mam troje dzieci, dwie córki i syna oraz fantastyczną synową. Gdy wyszłam za mąż to ja wybudowałam wszystko: oborę, stodołę i dom. Teściowie mieli mieli glinianą chałupę krytą słomą. Na dom wzięliśmy kredyt, podżyrował nam taki fajny sąsiad i mój tata. Teściowa to chętnie się do tego nowego domu przeprowadziła. Były w nim 3 pokoje, łazienka i kuchnia. Wodę ciągnęliśmy pompą ze studni. Gdy syn przejął gospodarstwo ja nadal pracowałam, chociaż miałam już emeryturę, ale chciałam dorobić. Taki pan z Dobrzynia szkło przyjmował i myśmy je sortowali. Płacił 5 groszy od kilograma. To ciężka praca była, bo należało nosić skrzynki które nawet po 70 kilo ważyły. Ale to było w gromadzie i człowiek nie patrzył, że ciężko. Z chęcią leciałam do tej roboty. Bo ja bardzo lubię być z ludźmi – tłumaczy Genowefa Dąbek. – Mąż zmarł 6 lat temu i teraz to mam życie, jak w Madrycie. Starcza mi i na stroje i na zabawę – dodaje mieszkanka Gulbin.

Jerzy Sadłowski przez półtora roku pracował w szkole w Ostrowitem, po czym wezwała go armia.

– Spędziłem 2 lata w wojsku, w szkole podoficerskiej. Gdy wróciłem do domu, do Dobrego kontynuowałem pracę w podstawówce w Ostrowitem. Poznałem cudowną dziewczynę, która była nauczycielką w szkole, w której mój tata dyktował. Zamieszkaliśmy u moich rodziców, ale tylko na rok. Potem dostaliśmy kawalerkę w Ostrowitem w Domu Nauczyciela. Były w niej wszystkie wygody, nawet centralne ogrzewanie. Teściowie mieli gospodarstwo, było tam 13 hektarów i latem pracowałem u nich przy żniwach. Do dzisiaj lubię pracę fizyczną. Urodziło się nam dwoje dzieci – syn i córka. Oboje skończyli studia. Syn mieszka obecnie w Toruniu, a córka w Poznaniu. Teraz mamy mieszkanie w Brzuzem. Jeszcze przed rokiem 80. zlikwidowano tam czteroklasową szkołę i budynek po niej przerobiono na 5 mieszkań. Po remoncie nam przydzielono jedno z nich. Komisyjnie, nie po znajomości. Gdy gminy sprzedawały swoje zasoby wykupiliśmy to mieszkanie i mamy je już na własność. Swoją młodość i wiek średni bardzo miło wspominam. Uważam, że miałem dużo szczęścia w życiu – podkreśla pan Jurek.

W tym samym budynku w Brzuzem mieszka Marianna Domann, emerytowana nauczycielka.

– Po skończeniu studium nauczycielskiego i po 3-letniej pracy w szkole w Kretkach Małych wyszłam za mąż. Swoją drugą połowę poznałam przez koleżankę. Zamieszkaliśmy w Rogowie. Byliśmy bardzo szczęśliwi, ale spotkała nas straszna tragedia. Nasz jedynieńczy synek Krzysztof, który przyszedł na świat w 1961 roku zmarł na obustronne zapalenie płuc. Długo nie mogliśmy się po jego odejściu pozbierać. Potem dzieci nie mieliśmy, chociaż bardzo chcieliśmy, ale moja choroba tarczycy to uniemożliwiła. Mąż był krawcem, najpierw pracował w Domu Mody w Brodnicy, a potem miał już własny zakład. Następnie przeprowadziliśmy się do Żalego, do mieszkania w budynku szkoły, a potem osiedliśmy w Brzuzem. Mąż zmarł w 2002 roku, 1 stycznia. Po operacji woreczka żółciowego dostał krwotoku. Moje życie byłoby piękne, gdyby nie śmierć synka i przedwczesne odejście męża – mówi Marianna Domann.

Proszę państwa, 4 czerwca 1989 roku skończył się w Polsce komunizm

Powyższe zdanie powiedziała w głównym wydaniu Dziennika Telewizyjnego w sobotę 28 października 1989 roku aktorka Joanna Szczepkowska po częściowo wolnych wyborach. To był początek drogi do niezależnienia się naszego kraju od Związku Radzieckiego. Czy ta zmiana ucieszyła albo zasmuciła Barbarę, Elżbietę, Genowefę, Jerzego i Mariannę? Okazało się, że pozostali wobec niej obojętni. Byli zbyt mocno pochłonięci pracą i wycho-

wywaniem dzieci. Tylko jedną osobę zmiana ustroju uradowała.

– Od kiedy pamiętam byłam przeciwniczką komuny i bardzo się ucieszyłam, gdy się wreszcie skończyła. Popierałam Wałęsę i do dzisiaj go za nic nie potępiam, bo dużo dla Polski zrobił i jest dobrym patriotą. Wprawdzie później głosowałam dwa razy na Kwaśniewskiego, chociaż jestem prawicowa, ale to mądry chłopak i tej swojej lewicowości nie pokazywał. Wałęsę nadal szanuję. Gadają o nim, że to Bolek czy Lolek, mało mnie to obchodzi. Teraz opluwają Tuska, ale jeśli go w Unii Europejskiej docenili, to znaczy, że nie jest głupi. Myślę trzeźwo i mimo, że jestem prawicowych poglądów to widzę co i jak i do ludzi się nie uprzedzam – wyjaśniła Marianna Domann.

„Ona w sercu, w zbożu, w śpiewie, ona w splocie ludzkich rąk”

1 maja 2004 roku spełniło się marzenie wielu Polaków, staliśmy się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. 7 i 8 czerwca 2003 r. zostało przeprowadzone referendum. 77,45 procent głosujących opowiedziało się za przystąpieniem do UE. W gminie Brzuze entuzjastów dołączenia do rodziny państw Zachodu było mniej – 61 procent. Z Unii popłynęły do naszego kraju miliardy euro. Budowano drogi, wodociągi, kanalizację, boiska, remontowano i doposażano szkoły, również na terenach wiejskich. Zmieniała się Polska, zmieniała się też wieś. Chałupy kryte strzechą zastąpiły wille, murowane domy remontowano, wyposażając je w nowoczesny sprzęt. Na pola wjechały potężne ciągniki i kombajny, które jednego dnia koszą i młocą zboże nawet z kilkunastu hektarów. Część unijnych środków przeznaczono na programy społeczne, również dla seniorów. O to, jak głosowali w referendum zapytaliśmy naszych rozmówców z gminy Brzuze.

– Byłem za wstąpieniem Polski do Unii. Jesteśmy z żoną otwarci na zmiany, jesteśmy za nowościami, jesteśmy postępowi. Uznaliśmy że warto dołączyć do Zachodu i stać się jego częścią. Jeszcze przed wej-

ściem do Unii pojechaliśmy do Niemiec i byliśmy oszołomieni, szczególnie mnogością i różnorodnością wszelkiego dobra w sklepach. Dla nas wtedy to było coś niezwykłego. Gdy pojawiła się szansa że wstąpimy do Unii, to pomyślałem że u nas też tak będzie. I jest. Teraz ludziom na wsi już żyje się bardzo dobrze w porównaniu z tym co było za mojego dzieciństwa. Programy społeczne dla seniorów są bardzo dobrym pomysłem, żeby ludzie nie siedzieli w domu, nie czekali na śmierć i nie dali się truć tym co jest w telewizji – mówi Jerzy Sadłowski.

Również Barbara Makuch jest zadowolona z naszej przynależności do Unii Europejskiej.

Stamtąd popłynęły pieniądze i płyną do dziś: na drogi, na rozwój wsi, na rolnictwo. Można już kupić nowoczesne maszyny. Ceny na produkty rolne są wprawdzie różne, ale wyrównują je dopłaty. – Uważam że to dobrze że wstąpiliśmy do Unii. Jak ktoś nie ma pracy, albo za mało zarabia, to może pojechać za granicę, tam się dorobić i ma lżej – wyjaśniła nasza interlokutorka.

Marianna Domann brała również udział w referendum, ale...

– Głosowała za, jednak teraz nie jestem zadowolona z Unii. Widzę że chcą nam zabrać tę polskość, a ja jestem patriotką. Jesteśmy obecnie izolowani, krzyże z urzędów zabierają, nie tak jak za Prawa i Sprawiedliwości. Programy społeczne dla seniorów? Popieram i korzystam – poinformowała pani Marianna.

Genowefa Dąbek nie pamięta czy głosowała w referendum, bo się polityką nie interesuje. Przeciwniczką obecności Polski w Unii jest za to Elżbieta Rybińska.

– Doszłam do wniosku, że jak wejdziemy do Unii, to znowu będziemy zależni od kogoś – wyjaśniła. – Z programów unijnych, tych społecznych korzystam, bo czemu nie? – dodała pani Ela.

W gminie Brzuze kolejną kandydaturą wójtem jest Jan Koprowski. W 2008 roku wpadł na pomysł imprezy wyłącznie do starszych mieszkańców gminy. Wszyscy będący w wieku emerytalnym dostali imienne zaproszenia i tak zaczął się

coroczny Wiek Seniora, Wigor Juniora.

– Kiedy rozpoczynaliśmy przed kilkunastoma laty letnie spotkania starszych mieszkańców trudno było przypuszczać, że wydarzenie z roku na rok będzie się cieszyć coraz większą popularnością. Jest to nasz autorski projekt, chyba jedyny w Polsce, więc cieszę się, że ciągle się rozwija. Aż żał byłoby nie skorzystać z unikalnego krajobrazu okolicy na spotkania z seniorami, zwłaszcza że niemal zawsze towarzyszy im piękna pogoda, a uczestnikom znakomity nastrój. Pozwala to zapomnieć wielu osobom o problemach, chorobach, czy samotności – wyjaśnia wóldarz.

W 2021 roku gościnią Wiek Seniora, Wigoru Juniora była Aneta Andrzejewska z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu.

– To niesamowite, co się tutaj dzieje. Zobaczyłam scenę spotkania dwóch pań, które nie widziały się od ponad 30 lat. My samorządowcy, w biegu, w natłoku spraw często zapominamy o czymś, co najważniejsze, o byciu ze sobą, o rozmowach. Wielkie ukłony dla gospodarzy gminy Brzuze – pana wójta i jego współpracowników. To, że się tutaj dzisiaj bawimy jest wynikiem pracy wielu osób, pewnie przez wiele tygodni, mnóstwa starań o środki, aby niczego nie zabrakło, aby była muzyka i wspaniała atmosfera. Mam nadzieję, że siły do dalszych tego typu spotkań wójtowi, pracownikom gminy i radzie wystarczy na długie lata – powiedziała nam wówczas członkini zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Od kilku lat Stowarzyszenie Dobrzyńiacy pozyskuje dofinansowanie na to wydarzenie z funduszy unijnych z otwartego konkursu ofert „Wspieranie aktywizacji i integracji społecznej seniorów”.

W Regionalnych Programach Operacyjnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego są też środki na aktywizację seniorów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Pracownicy Urzędu Gminy Brzuze, Stowarzyszenie Dobrzyńiacy oraz Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Brzuze są nader skutecznymi

w ich pozyskiwaniu.

„Z gminą Brzuze się nie nudzę”

„Pasja w aniołach ukryta”, „Z seniorami za ziołami”, „Z gminą Brzuze się nie nudzę”, „Odkrywamy siebie z gminą Brzuze”, „Radości małe i duże seniorów z gminy Brzuze”, „Zdrowy i aktywny senior z gminy Brzuze”, „Dobrzyńskie lato pachnące i malowane woskiem”, „Seniorzy z Brzuze dla świata pszczelego” – to przykłady projektów zrealizowanych przez brzuski samorząd, na które wystarano się o dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego.

W 2016 roku pracę w Urzędzie Gminy Brzuze rozpoczęła Agnieszka Krauza. Obecnie jest koordynatorką przedsięwzięć skierowanych do seniorów, na które pozyskiwane są środki unijne.

– Pierwszy projekt, w który się zaangażowałam nazywał się „Pasja w aniołach ukryta”. Były to zajęcia ceramiczne, które się uczestnikom bardzo się spodobały. Rok, czy dwa lata wcześniej powstał Klub Seniora Przyszań i jego członkinie oraz członkowie chcieli coś ciekawego robić. Pytaliśmy, co by im odpowiadało, sami też proponowaliśmy różne warsztaty, wyjazdy, zajęcia sportowe, kulinarne. Wszystko zaczęło się rozkręcać, a my w urzędzie, widząc ich zaangażowanie i radość z tych spotkań, zastanawialiśmy się co jeszcze. To musi być z sensem robiono, przecież na to idą publiczne pieniądze – tłumaczy urzędniczka.

Zapytaliśmy osoby, które brały udział w wymienionych przedsięwzięciach, co im się podobało. Odpowiedź była mało zaskakująca – „wszystko”.

– Dużo nauki, dużo nowego doświadczenia, dużo zwiedzania. Do dziś byśmy nie wiedzieli, że tak wiele potrafimy. To dla nas taka odskocznia od codzienności. Kiedyś było nie do pomyślenia, żeby coś takiego dla seniorów organizować. Dzięki tym projektom byłam pierwszy raz w operze i w teatrze. Tak mnie i koleżankom się to spodobało, że teraz się skrzyknijemy i już za własne pieniądze i swoimi samochodami jeździmy uczestniczyć w kulturze. Takie światowe się zrobiliśmy – śmieje się pani Basia Makuch.

Dla Marianny Domann opera to nie pierwszyna.

– Miałam przyjaciół w Warszawie i jeździliśmy z mężem często do ich odwiedzać. W stolicy chodziłam do Teatru Wielkiego i do Filharmonii. Zamek Królewski to mam zdeptany, byłam w nim wielokrotnie. W Łazienkach też. Tam w pałacu Na Wodzie z lewej strony stoi Herkules a z prawej Apollo. To go pogłaskałam, wiadomo gdzie, aż przewodnik krzychał, żeby nie dotykać. W Wilanowie byłam z pięć razy O Sobieskim miałam większe pojęcie od oprowadzającego, bo ja dużo książek czytam i wiem, że nic nie wiem – żartuje pani Marianna.

dokończenie na str. 24

dokończenie ze str. 23

– To bardzo dobrze że są te programy unijne, ja to popieram. Teraz ludzie ze wsi wiedzą jak się ubrać, mówić potrafią. Wszystkie zajęcia mi się podobały. Mam różne rzeczy wykonane na warsztatach i aniołka, i jabłko, i wazonik, talerzyki malowane. Bardzo ciekawe były spotkania z dietetyczką i psycholożką – podkreśla pani Marianna.

Jerzy Sadłowski również jest zachwycony tym, co gmina robi dla seniorów.

– Mnie najbardziej podobały się wspólne wyjazdy. Byłem w teatrze w Toruniu byłem w Bydgoszczy w operze pierwszy raz, chociaż z żoną jeździliśmy do Teatru Wielkiego w Warszawie. Zajęcia malarskie, rzeźbiarskie, rękodzielnicze, teatralne też przypadły mi do gustu. Wcześniej byłem trochę takim samotnikiem, a w grupie kolegów i koleżanek z warsztatów poczułem się wyjątkowo dobrze. I cóż, stałem się duszą towarzystwa – mówi rozpromieniony pan Jurek.

Genowefa Dąbek żałuje jednego.

– Zbyt późno to się wszystko wydarzyło Mam tyle lat, że to jest moja końcówka życia. Dziewczyny

są młode, mają ledwo po siedemdziesiątce, a ja i Marianna Domann jesteśmy najstarsze. Gdy zaczęłam chodzić na te warsztaty to pojechałam do opery do Bydgoszczy do teatru do Torunia i do muzeum też. Dziękuję Bogu za to. Muzeum to była dla mnie nowość. Ile tam pięknych rzeczy zobaczyłam, niektóre bardzo stare, a niektóre trochę dziwne. Na zajęciach też wielu nowych rzeczy spróbowałam. Namalowałam sobie ładne drzewo na płótnie. Fajne było rzeźbienie w drewnie, każdy zrobił sobie co chciał, czy gruszkę, czy jabłko, czy grzyb. Staram się być jak najwięcej z ludźmi, a nie siedzieć w domu i w to pudło się gapić. Wtedy jest fest, dużo śmiechu, dużo żartów, można porozmawiać, pograć w gry, umysł rozruszać. Może jeszcze Agnieszka zrobi naukę tańca? Bardzo bym chciała – rozmarzyła się pani Gienia.

– Jestem miłośniczką warsztatów. Malowanie, rzeźbienie, czy robienie czegokolwiek to moja pasja. Na takich zajęciach dla starszych ludzi dużo ręce pracują, oczy pracują, umysł też pracuje. To jest takie wyrwanie się z codziennej rzeczywistości. Można jeszcze zrobić w życiu coś, czego wcześniej czło-

wiek nie doświadczył. Pierwszy raz na tych warsztatach malowałam i to na płótnie. W glinie też wcześniej nie robiłam. Teraz suszę kwiaty w książkach i robię kompozycje za szkłem w ramach na nagrody w Dniu Seniora – wyjaśnia Elżbieta Rybińska.

– Dzięki tym programom pierwszy raz byłam na operetce w Bydgoszczy. W domu dziecka żeśmy jeździli do teatru w Warszawie na przedstawienia, ale dla dzieci. Teatr to całkiem inna rzeczywistość, gdy się widzi aktorów na żywo. Z wyjazdów jestem bardzo zadowolona, Agnieszka naprawdę super projekty robi: komputerowe, kosmetyczne, czy spotkania z panią psycholog i jest to super zorganizowane. Chciałabym, żeby były nadal i to jak najwięcej – tłumaczy przeciwniczka obecności Polski w Unii Europejskiej.

Zapytaliśmy Agnieszkę Krauze, czy w najbliższym czasie będzie kolejny program społeczny dla seniorów.

– Coś szykujemy – odpowiada z uśmiechem koordynatorka.

Tekst i fot.
(jd)

KALENDARIUM

10 października

1794 – Insurekcja kościuszkowska: klęska powstańców w bitwie pod Maciejowicami w czasie której został ciężko ranny i wzięty do niewoli Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej Tadeusz Kościuszko.

1947 – Wszedł do służby pierwszy ze 100 zakupionych przez Polskę amerykańskich ciężkich parowozów towarowych typu Ty246, potocznie zwanych „trumanami”

1968 – Telewizja Polska wyemitowała premierowy odcinek serialu Stawka większa niż życie w reżyserii Janusza Morgensterna.

11 października

1830 – W Warszawie odbył się pożegnalny koncert Fryderyka Chopina, który w listopadzie opuścił Polskę na zawsze.

1842 – W ramach reformy podziału administracyjnego Królestwa Polskiego obwody zastąpiono powiatami, a dotychczasowe powiaty okręgami sądowymi.

1994 – We Wrocławiu podczas promocji swej książki gen. Wojciech Jaruzelski został uderzony kamieniem w głowę.

12 października

1921 – Liga Narodów podjęła decyzję o podziale Górnego Śląska. Polska otrzymała 29% spornego terytorium, na którym znajdowało się 50% hut i 76% górnośląskich kopalń węgla.

1928 – W szpitalu dziecięcym w Bostonie po raz pierwszy użyto żelaznego płuca.

1999 – Według szacunków ONZ urodził się sześciomiliardowy mieszkaniec Ziemi.

13 października

1906 – Została założona Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (jako Prywatne Kursy Handlowe Męskie Augusta Zielińskiego)

1964 – Zakończyła się pierwsza wieloosobowa misja kosmiczna Woschod 1.

1998 – Telewizja Polsat rozpoczęła emisję sitcomu Miodowe lata.

14 października

1919 – Pruski Sejm przyjął uchwałę o podziale niemieckiego Śląska na prowincje: Dolny Śląsk ze stolicą we Wrocławiu i Górny Śląsk ze stolicą w Opolu.

1992 – Naczelnny archiwista państwowy Rosji Rudolf Pichoj przekazał prezydentowi Lechowi Wałęsie kopie dokumentów dotyczących zbrodni katyńskiej.

2012 – Austriak Felix Baumgartner ustanowił rekord świata skacząc ze spadochronem z wysokości około 39 km nad pustynią w Nowym Meksyku.

15 października

1832 – W Królestwie Kongresowym weszła do obiegu moneta dwunominałowa 15 kopiejek-1 złoty.

1941 – W Generalnym Gubernatorstwie wprowadzono karę śmierci dla Żydów opuszczających teren getta i dla Polaków udzielających Żydom schronienia.

1997 – Na pustyni w Nevadzie brytyjski kierowca Andy Green na samochodzie z napędem odrzutowym Thrust SSC przekroczył po raz pierwszy barierę dźwięku na pojeździe naziemnym.

16 października

1384 – Jadwiga Andegaweńska została koronowana w katedrze wawelskiej na króla Polski.

1929 – Franciszek Żwirko i Antoni Kocjan ustanowili na samolocie RWD-2 międzynarodowy rekord wysokości lotu (4004 m).

1958 – Telewizja Polska wyemitowała premierowy program Kabaretu Starszych Panów.

1978 – Arcybiskup metropolita krakowski kardynał Karol Wojtyła został wybrany na papieża jako pierwsza osoba spoza Włoch od 456 lat, przyjmując imię Jan Paweł II.

Źródło: wikipedia.org

Bezpłatny transport dla seniorów z Rypina

RYPIN ▶ Seniorzy posiadający „Rypińską Kartę Seniora” mogą korzystać z bezpłatnego transportu miejskiego

Burmistrz Miasta Rypin Paweł Grzybowski wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, w tym głównie osób starszych i mających trudności w poruszaniu się, wspólnie z Przedsiębiorstwem Komunalnym „KOMES” i Prezesem Mirosławem Marynowskim, podjął

działania uruchomienia transportu publicznego w naszym mieście. W efekcie udało się zakupić elektryczny bus, na który pozyskano dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Z bezpłatnego środka transportu mogą korzystać seniorzy, posiadający „Rypińską Kartę Seniora”. Przypominamy, że karta przysługuje osobom, które ukończyły 60 rok życia i są zameldowane na terenie miasta Rypin. Wniosek o wydanie karty można złożyć w Urzędzie Miasta Rypin w Wydziale Promocji i Komunikacji Społecznej (I piętro, pokój nr 113).

Z „Rypińską Kartą Seniora” można podróżować miejskim elektrybusem, który kursuje we wtorki i w piątki. Poniżej szczegółowy rozkład jazdy wraz z przystankami, przy których zatrzymuje się ekologiczny pojazd. Zachęcamy do korzystania z miejskiej oferty, która nie tylko wspiera mobilność seniorów, ale jest także krokiem w stronę bardziej ekologicznego Rypina. Seniorze, wytnij rozkład jazdy i podróżuj komfortowo po mieście!

(artykuł sponsorowany)

TRANSPORT MIEJSKI NA KARTĘ SENIORA

ROZKŁAD JAZDY - WTOREK

1	ul. Malanowskiego * (Deptak)	7 30	8 00	8 30	9 00	9 30	10 15	10 45	11 15	11 45	12 15	
2	ul. Młyńska * (Zatoczka SP3)	7 33	8 03	8 33	9 03	9 33	10 18	10 48	11 18	11 48	12 18	
3	ul. Warszawska * (Zatoczka Urząd Miasta)	7 35	8 05	8 35	9 05	9 35	10 20	10 50	11 20	11 50	12 20	
4	ul. Plac Sienkiewicza * (Zatoczka taxi)	7 37	8 07	8 37	9 07	9 37	10 22	10 52	11 22	11 52	12 22	
5	ul. Rynek	7 38	8 08	8 38	9 08	9 38	10 23	10 53	11 23	11 53	12 23	
6	ul. Lipnowska * (Parking-cmentarz)	7 40	8 10	8 40	9 10	9 40	10 25	10 55	11 25	11 55	12 32	
7	ul. Nadrzeczna * (Targowisko miejskie)	7 45	8 15	8 45	9 15	10 00	10 30	11 00	11 30	12 00		
POWROT												
1	* ul. Warszawska	7 47	8 17	8 47	9 17	10 02	10 32	11 02	11 32	12 02		
2	* ul. Młyńska	7 48	8 18	8 48	9 18	10 03	10 33	11 03	11 33	12 03		
3	* ul. Sommera	7 49	8 19	8 49	9 19	10 04	10 34	11 04	11 34	12 04		
4	* ul. Lissowskiego	7 50	8 20	8 50	9 20	10 05	10 35	11 05	11 35	12 05		
5	* ul. Dworcowa	7 52	8 22	8 52	9 22	10 07	10 37	11 07	11 37	12 07		
6	ul. Cholewińskiego * (Nowy Kościół)	7 55	8 25	8 55	9 25	10 10	10 40	11 10	11 40	12 10		
7	ul. Willowa	7 56	8 26	8 56	9 26	10 11	10 41	11 11	11 41	12 11		
8	ul. Nowa	7 57	8 27	8 57	9 27	10 12	10 42	11 12	11 42	12 12		
9	ul. Malanowskiego * (Deptak)	8 00	8 30	9 00	9 30	10 15	10 45	11 15	11 45	12 15		

ROZKŁAD JAZDY - PIĄTEK

1	ul. Malanowskiego * (Deptak)	7 15	8 00	8 45	9 30	10 15	11 00	11 45	12 30	
2	ul. Młyńska * (Zatoczka SP3)	7 18	8 03	8 48	9 33	10 18	11 03	11 48	12 33	
3	ul. Warszawska * (Zatoczka Urząd Miasta)	7 20	8 05	8 50	9 35	10 20	11 05	11 50	12 35	
4	ul. Plac Sienkiewicza * (Zatoczka taxi)	7 22	8 07	8 52	9 37	10 22	11 07	11 52	12 37	
5	ul. Rynek	7 23	8 08	8 53	9 38	10 23	11 08	11 53	12 38	
6	ul. Lipnowska * (Parking-cmentarz)	7 25	8 10	8 55	9 40	10 25	11 10	11 55	12 40	
7	ul. Nadrzeczna * (Targowisko miejskie)	7 30	8 15	9 00	9 45	10 30	11 15	12 00		
POWROT										
1	* ul. Warszawska	7 33	8 18	9 03	9 48	10 33	11 18	12 03		
2	* ul. Młyńska	7 35	8 20	9 05	9 50	10 35	11 20	12 05		
3	* ul. Sommera	7 36	8 21	9 06	9 51	10 36	11 21	12 06		
4	* ul. Lissowskiego	7 37	8 22	9 07	9 52	10 37	11 22	12 07		
5	* ul. Dworcowa	7 38	8 23	9 08	9 53	10 38	11 23	12 08		
6	ul. Cholewińskiego * (Nowy Kościół)	7 40	8 25	9 10	9 55	10 40	11 25	12 10		
7	* Cmentarz Komunalny	7 45	8 30	9 15	10 00	10 45	11 30	12 15		
8	ul. Willowa	7 50	8 35	9 20	10 05	10 50	11 35	12 20		
9	ul. Nowa	7 52	8 37	9 22	10 07	10 52	11 37	12 22		
10	ul. Malanowskiego * (Deptak)	8 00	8 45	9 30	10 15	11 00	11 45	12 30		

Rypin Fight Night Rypin

W sobotę 28 września 2024 r. w Centrum Aktywności Społecznej „Katolik” odbyła się pierwsza gala „Fight Night Rypin”.

Wydarzenie przyciągnęło wielu fanów sportów walki, a podczas wieczoru odbyło się 10 emocjonujących pojedynków. Gala była okazją do zaprezentowania umiejętności zarówno doświadczonych zawod-

ników, jak i nowych talentów. Publiczność mogła podziwiać zacięte starcia, a wydarzenie okazało się sukcesem, zapowiadając kolejne edycje w przyszłości.

– Serdeczne gratulacje dla wszystkich zawodników, którzy pokazali swoje umiejętności podczas „Fight Night Rypin”! Słowa uznania kierujemy również do trenerów, których praca i zaangażowanie miały ogromny wpływ na poziom

zaprezentowanych walk. Dziękujemy organizatorom: Klub Sportowy Oyama Team za świetnie zorganizowane wydarzenie, które na długo zostanie w pamięci. Z niecierpliwością czekamy na kolejne odsłony tej

gali – podsumowuje Urząd Miasta Rypin.

Wydarzenie honorowym patronatem objął Paweł Grzybowski, burmistrz miasta Rypin.

(ak), fot. UM Rypin

Na malowniczej wyspie

XX WIEK ▶ Józef Piłsudski po odzyskaniu przez kraj niepodległości nie opuszczał go na długo. Najdłuższym wyjazdem był ten na Maderę w 1930 roku – wyspę położoną daleko na Atlantyku. Piłsudski wiedział już o swojej chorobie

Dotarcie do Madery w okresie przed pojawieniem się stałych linii lotniczych było nie lada wyzwaniem, zwłaszcza dla 63-letniego Piłsudskiego, który miał już zapewne objawy choroby nowotworowej. Podróż po cięgiem z Polski do Portugalii. Stamtąd należało wsiąść na pokład statku. Na pięknej Maderze siedzibą Piłsudskiego była willa Quinta Bettencourt. Później zyskała nieoficjalną nazwę „Casa do Marechal”, czyli „dom marszałka”. Nikt z miejscowych nie starał się zapamiętać ani tym bardziej wymówić trudnego słowa „Piłsudski”.

Dom był położony w ustronnej okolicy stolicy wyspy Funchal. Dom nie imponował wyglądem. Nie był pałacem. Był on wynajmowany przez wiele osób,

w tym pewną Holenderkę, a po śmierci Piłsudskiego zajmowali go Anglicy. W małym pokoju położonym obok ganku Piłsudski układał pasjanse. Była to jego ulubiona rozrywka. Poza tym wypoczywał. Dzień na Maderze skupiony był na spacerach, rozrywce i czytaniu. Piłsudski nie był zwyczajny tak długiego wypoczynku. Dotąd był w ogniu walki na wojnie lub w polityce. Po pewnym czasie na Maderze miał już ponoć dość widoku oceanu i ostentacyjnie odwracał krzesło, aby na niego nie patrzeć.

Przeciwnicy Piłsudskiego w kraju sztydzi z jego wczasów. Układano prześmiewcze wierszyki, liczone na to, że marszałek do Polski już nie wróci i publikowano rozmaite karykatury.

Mówiono także, że na Maderę marszałek zabrał młodą panią doktor, która jest jego kochanką. Eugenia Lewicka miała 34 lata, Piłsudski ponad 60. Oboje znali się od 1924 roku. Niestety dla młodej pani doktor podróż na Maderę zakończyła się tragicznie. Wkrótce po powrocie i po odwiedzinach żony Piłsudskiego znaleziono ją martwą. Miała popełnić samobójstwo. Piłsudski był na jej pogrzebie przez 10 minut. Usiadł na tyłach kościoła. Może nam się to wydawać bezduszne, ale dodajmy, że Piłsudski nie był nawet obecny na pogrzebie swojej pierwszej żony.

Marszałek zmarł w 1935 roku na raka wątroby. Wcześniej dostał udaru oraz ciężko przeszedł grype. Choroby nakładały się na siebie, a jego stan pogarszał się.

W 1939 roku na Maderę przybyła na pokładzie statku Kościuszko wycieczka z Polski. Jej przedstawiciele chcieli zobaczyć miejsca, w których przebywał marszałek. Nie udało im się wejść do słynnej willi. Była ona zajmowana przez nowych lokatorów. 5 lat wcześniej na ścianie willi władze Madery umieściły tablicę mówiącą o pobycie Piłsudskiego. Ostatnia przed wojną wizyta Polaków na Maderze miała podniosły charakter. Odśpiewano nawet Pierwszą Brygadę przy akompaniamencie miejscowej orkiestry. Obecnie Madera przyciąga tysiące Polaków rocznie. Jest to miejsce odkrywania pięknych widoków, ale warto pamiętać, kto jako pierwszy odkrył uroki tej wyspy.

(pw)

XX wiek

Pierwszy spektakl

Po I wojnie światowej, następnie powstaniu wielkopolskim i wojnie polsko-bolszewickiej na naszych terenach było bardzo dużo osób, które mogły określać się mianem weteranów wojennych. Byli to wciąż młodzi mężczyźni, którzy zrzeszali się w Towarzystwach Powstańców i Wojaków. W czerwcu 1926 roku powstało ono także w Elgiszewie w powiecie wąbrzeskim.

Członkowie nowej organizacji w Elgiszewie wzięli się szybko do pracy. 21 listopada udało się zorganizować w miejscowym lesie zawody strzeleckie. Znamy nawet nazwiska ich zwycięzców. Nazwiska te są obecne w Elgiszewie do dziś. W 1926 roku wygrali: Wacław Krysztofiak, Stanisław Zieliński i Franciszek Popławski. Największą atrakcją było późniejsze przedstawienie teatralne, które odbyło się w jednej ze stodół. Wystawiono sztukę ludową

w trzech aktach pt. „Na wymiarze”. Reżyserem sztuki był nauczyciel Buchholz. Aktorzy, na co dzień mieszkańcy wsi, wywiązali się z zadania znakomicie.

Towarzystwo działało przez nie dale. Istnieją zdjęcia potwierdzające kolejne zbiórki, marsze i zawody. Może do 2026 roku uda się w 100-lecie wystawienia spektaklu odtworzyć w Elgiszewie sztukę „Na wymiarze”?

(pw)

XIX wiek

Nie chcieli koedukacji

W 1879 roku w Wąbrzeźnie pojawiły się głosy mówiące o stworzeniu szkoły mieszanej, czyli z klasami damsko-męskimi. Na początku pomysł zawetowano.

Do początków XX wieku powszechny system szkolnictwa ponadpodstawowego na całym świecie przewidywał istnienie klas jednopłciowych: męskich lub żeńskich. Wszystko zaczęło się zmieniać po rewolucji przemysłowej i kulturalnej. W mia-

steczach jak Wąbrzeźno do powołania mieszanych klas nie wystarczyła decyzja starosty (landrata), ale konieczna była także opinia związków wyznaniowych. Za klasami mieszanymi opowiedzieli się Niemcy protestanci. Przeciwno byli katolicy oraz gmina żydowska, która stanowczo opowiedziała się przeciwko tzw. „symultancie” (jak wówczas określano klasy mieszane).

W tamtych czasach regułą w niemieckich szkołach powszechnych było sadzanie dziewczynek na bokach klasy.

(pw)

XIX wiek

Wybory do skutku

1872 rok był dla Wąbrzeźna ciekawy politycznie. Wybierano nowego burmistrza i to aż trzykrotnie, a do tego władze w swojej desperacji musiały nawet skonfiskować jeden z numerów gazety wychodzącej w Toruniu.

Od 1862 roku burmistrzem Wąbrzeźna był Friedrich Hoeft. Był to nieco inne niż obecnie czasy, gdy

burmistrza wybierali radni i zazwyczaj był to urzędnik, który współdziałał z innym organem samorządu nazywa-

nym magistratem. W czerwcu radni wybrali burmistrzem Polaka, co nie spodobało się władzom niemieckim. Niem-

cy nie potwierdził wyboru i konieczne było kolejne głosowanie. Tym razem w sierpniu wygrał kolejny kandydat, ale także Polak. Największe oburzenie Niemców budził fakt, że radni polscy znajdowali większość w sojuszu z radnymi żydowskimi. Ostatecznie władze odgórnie wrzuciły na stanowisko burmistrza komisarycznego, który zarekwirował numer Gazety Toruńskiej, gdzie opi-

sano całą sprawę i wytoczyły proces dziennikarzom.

Ostatecznie, po pewnych perturbacjach na urząd wybrano Polaka – Mariana Gawina-Gostomskiego, który rządził aż do 1908 roku, a później na krótko mianowany został komisarycznym burmistrzem w 1920 roku, ale słabe zdrowie nie pozwoliło mu na pełnienie funkcji.

(pw)

Obrońca polskich granic

POSTAĆ ▶ Przybliżamy postać Oswalda Balzera, prawnika, który w 1902 roku bronił polskich praw do Morskiego Oka

Oswald Balzer urodził się w rodzinie austriackiego urzędnika Franza Balzera i Antoniny z Klossów 23 stycznia 1858 roku. Edukację rozpoczął w wieku 6 lat w szkole ludowej w Chodorowie. Naukę kontynuował w Cesarsko-Królewskiej Szkole Wzorowej Rzymsko-Katolickiej we Lwowie. Po jej ukończeniu uczył się w C. K. Gimnazjum im. Franciszka Józefa we Lwowie, gdzie w 1878 roku zdał egzamin dojrzałości. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Lwowskiego. Czwarty rok studiów odbył na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie zetknął się z Michałem Bobrzyńskim, Stanisławem Smolką i Władysławem Abrahamem.

W listopadzie 1883 roku uzyskał stypendium na uzupełniające studia w Berlinie. Balzer habilitował się dwa lata później na Uniwersytecie we Lwowie na podstawie pracy Geneza Trybunału Koronnego. W dniu 4 lutego 1885 roku wygłosił wykład habilitacyjny „Sądy kapiturowe w Polsce”. W semestrze letnim tego samego roku rozpoczął prowadzenie wykładów na Uniwersytecie Lwowskim, w charakterze docenta prawa prywatnego polskiego. W maju 1887 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym na Uniwersytecie Lwowskim, gdzie pracował w latach 1887-1933. W 1890 roku został profesorem zwyczajnym prawa polskiego prywatnego i historii prawa polskiego. Uczniem profesora był m. in. późniejszy prof. Przemysław Dąbkowski.

W 1891 roku został dyrektorem Archiwum Krajowego Ak-

tów Grodzkich i Ziemskich we Lwowie. W latach 1895-1896 pełnił funkcję rektora Uniwersytetu Lwowskiego.

W 1902 roku reprezentował rząd Galicji w słynnym sporze pomiędzy Galicją, a Węgrami o Morskie Oko w Tatrach. Rozprawa ta miała miejsce przed sądem polubownym w Grazu. Wspierany przez wiele wybitnych osobistości tego okresu, w tym hr. Władysława Zamoyskiego, właściciela między innymi dóbr zakopiańskich, dra Aleksandra Mniszek-Tchorznickiego z Sano-ka jako sędziego i przewodniczącego delegacji. Balzer wygrał ten proces i doprowadził do ustanowienia granicy w Tatrach pomiędzy Galicją, a Węgrami zgodnej z oczekiwaniami społeczeństwa polskiego. Granica w ustanowionym wtedy przebiegu obowiązuje do dziś i jest granicą państwową między Polską, a Słowacją.

Nie należał do stronnictw politycznych. Był założycielem (1901) i długoletnim prezesem Towarzystwa Naukowego we Lwowie, członkiem kilkunastu polskich i zagranicznych instytucji naukowych, m. in. Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, Akademii Umiejętności w Pradze, Petersburgu, Sofii, Zagrzebiu, Towarzystwa Naukowego w Warszawie, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Wilnie, Przemyślu. Członek honorowy Towarzystwa Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu od 1898 roku, członek Towarzystwa Historycznego we Lwowie. Był członkiem Moskiewskiego Towarzystwa Archeologicznego, Towarzystwa Historycznego przy Uniwersytecie Petersburskim, Towarzystwa Historii i Starożytności Rosyjskich w Moskwie i członkiem korespondentem Cesarskiej Akademii Nauk w Petersburgu. Należał do Towarzystwa Przyjaciół Ossolineum, którego bibliotecę zapisał księgozbiór i spuściznę rękopiśmienniczą.

Podczas I wojny światowej na początku 1915 roku w Wiedniu wszedł w skład Komitetu Polskiego Archiwum Wojennego. Był członkiem Komisji Sejmowo-Konstytucyjnej Tymczasowej Rady Stanu (1917). Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości zabierał głos między innymi w sprawie godła Polski, nazwy dla polskiej waluty (był zwolennikiem złotego) oraz bronił określenia Rzeczpospolita Polska.

W krytycznym sierpniu 1920 roku Rada Obrony Państwa zaproponowała mu funkcję preze-

sa Trybunału Obrony Państwa. Zmarł 11 stycznia 1933 roku. Został pochowany na Cmentarzu

Łyczakowskim we Lwowie.

Opr. (Szyw)
fot. domena publiczna

OGŁOSZENIE

WÓJT GMINY SKRWILNO

Skrwilno, dnia 10 października 2024 r.

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego gminy Skrwilno oraz do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do wymienionego planu ogólnego.

Na podstawie art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) zawiadamiam o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego gminy Skrwilno (procedura wszczęta uchwałą nr LI/339/23 z dnia 7 grudnia 2023 r.) oraz do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do wymienionego planu ogólnego. Z dostępną na aktualnym etapie dokumentacją sprawy można zapoznać się w Urzędzie Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno. Uwagi i wnioski do ww. dokumentów mogą być składane w formie pisemnej, ustnie do protokołu, za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym w Urzędzie i na adres Urzędu Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno, w terminie do dnia 31 grudnia 2024 r. (włącznie).

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Wójt Gminy Skrwilno.

WÓJT GMINY SKRWILNO
DARIUSZ KOLCZYŃSK

OGŁOSZENIE

WÓJT GMINY
SKRWILNO

10 października 2024 r.

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Przywitowo, gmina Skrwilno.

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy Skrwilno uchwały nr XLIX/324/23 z dnia 22 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Przywitowo, gmina Skrwilno.

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego planu miejscowego.

Wnioski należy składać na piśmie w siedzibie Urzędu Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno w terminie do dnia **4 listopada 2024 r.** Wniosek powinien zawierać nazwisko, imię, nazwę i adres wnioskodawcy, przedmiot wniosku oraz oznaczenie nieruchomości, której dotyczy. Wzór wniosku, zgodny z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego został zamieszczony na stronie BIP Urzędu Gminy Skrwilno.

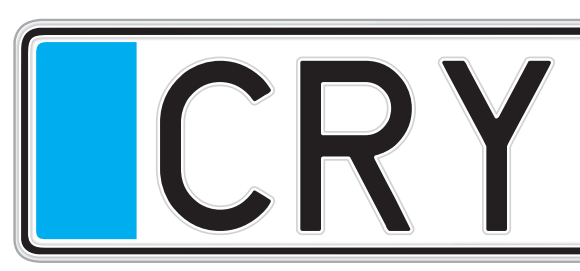
Na podstawie art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy Skrwilno uchwały nr XLIX/324/23 z dnia 22 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Przywitowo, gmina Skrwilno oraz do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do wymienionego planu miejscowego. Z dostępną na aktualnym etapie dokumentacją sprawy można zapoznać się w siedzibie Urzędu Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno. Uwagi i wnioski do ww. dokumentów mogą być składane w formie pisemnej, ustnie do protokołu, za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym w Urzędzie i na adres Urzędu Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno, w terminie do dnia **4 listopada 2024 r.**

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Wójt Gminy Skrwilno.

WÓJT GMINY
SKRWILNO

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU RYPIŃSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Rolnictwo

Inne

Sprzedam owies, żyto, mieszaninę.
tel. 883-678-823

Zwierzęta

Narybek karpia, amura i inne gatunki.
Nowogród 39, tel. 602-382-266

Powiatowa Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Rypinie
ul. Warszawska 38a
tel. 22 250 01 15

Kultura i rekreacja

Rypiński Dom Kultury
Warszawska 8
tel. 54 280 21 56

Rypińskie Centrum Sportu
ul. Dworcowa 11
tel. 54 233 9742

Miejsko-Powiatowa
Biblioteka Publiczna w Rypinie
Warszawska 20
tel. 54 280 21 42

Oświata

Zespół Szkół nr 1
im. ks. Czesława Lissowskiego
w Rypinie
ul. Kościuszki 51
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 20 65

Zespół Szkół nr 2
im. Unii Europejskiej
w Rypinie
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 31 61

Zespół Szkół nr 3
im. Bogdana Chelmskiego w Rypinie
ul. Nowy Rynek 20
tel. 54 280 24 05

Zespół Szkół nr 4
im. Ziemi Dobrzyńskiej w Nadrożu
ul. Nadróż 1
tel. 54 270 31 12

Zespół Szkół nr 5
im. ks. Jana
Twardowskiego w Rypinie
ul. Młyńska 12
tel. 54 280 36 42

Poradnia Psychologiczno
-Pedagogiczna
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 50 48
Dom Dziecka
im. Janusza Korczaka w Rypinie
ul. Mławska 54

tel. 54 280 30 55
Dom Pomocy Społecznej
„KOMBATANT” w Ugoszczu
Ugoszcz 30
87-522 Ostrowite
tel./fax: 54 270 11 33

Powiatowe Centrum
Obsługi Oświaty
ul. Warszawska 38
87-500 Rypin
tel. 54 280 39 22

Chatka Puchatka.
Punkt przedszkolny.
Pankowska J.
ul. Jana Pawła II 11
87-500 Rypin
kom. 501 024 694

Przedszkole Niezapominajka
ul. Gustawa Sommera 16
87-501 Rypin
tel. 54 280 35 16

Przedszkole nr 1
ul. Młyńska 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 57 97

Przedszkole Miejskie nr 2
ul. Wojska Polskiego 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 31 32

Pomoc społeczna

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie w Rypinie
ul. Warszawska 38 A
tel./fax: 54 280 36 41

Miejski Ośrodek Pomocy
Społecznej w Rypinie
ul. Warszawska 40
87-500 Rypin
tel. 54 280 96 51

Gminny Ośrodek Pomocy
Społecznej w Rypinie
ul. Lipnowska 4
tel. 54 280 22 79

Przedsiębiorstwa komunalne

Zarząd
Dróg Powiatowych
ul. Strażacka 1
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 04

Przedsiębiorstwo Komunalne
„Komes” Sp. z o.o.
ul. Elizy Orzeszkowej 4
87-500 Rypin
tel. 54 280 24 62

Miejskie Przedsiębiorstwo
Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
ul. Mikołaja Reja
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 32

Zdrowie

Szpital Powiatowy w Rypinie
ul. 3 Maja 2
tel. 54 230 87 00

Pod Gryfem.
Apteka Spółki Eskulap
ul. Mławska 30
87-500 Rypin
tel. 54 280 59 94

Przy Przychodni. Apteka
ul. Księdza Lissowskiego 10
87-500 Rypin
tel. 54 280 40 62

DOZ Apteka dbam o zdrowie
Remedium
ul. Koszarowa 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 35 97

DOZ Apteka dbam o zdrowie
ul. Warszawska 14
87-500 Rypin
kom. 800 110 110

Apteka Społeczna na Mławskiej
Grupa Nowa Farmacja
ul. Mławska 1E
87-500 Rypin
tel. 54 236 66 88

Pod Orłem. Apteka
Spółki Eskulap
ul. Kilińskiego 7
87-500 Rypin
tel. 54 280 20 44

Pod Eskulapem s.c. Apteka.
Wieczorek B.,
Zwierzyńska I.
ul. Ogrodowa 36
87-500 Rypin

Apteka „Przy Szpitalu”
ul. 3 Maja 2
87-500 Rypin

Numery alarmowe

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
ul. Strażacka 4, 87-500 Rypin
tel. 54 280 37 37
tel. 54 280 91 53
numer alarmowy 998 lub 112

Komenda Powiatowa Policji
ul. Sportowa 35
87-500 Rypin
tel. 47 753 92 00
numer alarmowy 997 lub 112

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Rypinie
ul. Warszawska 40
tel. 54 280 96 00

Starostwo Powiatowe w Rypinie
ul. Warszawska 38
tel. 54 280 24 33

Urząd Skarbowy w Rypinie
ul. Dojazdowa 10
tel. 54 280 92 10

Urząd Gminy Rogowo
Rogowo 51
tel. 54 280 16 22

Urząd Gminy w Brzuzem
Brzuzem 62
tel. 54 270 11 23
tel. 54 270 11 38
tel. 54 280 09 06

Urząd Gminy w Skrwilnie
ul. Rypińska 7
tel. 54 270 00 12

Urząd Gminy w Wąpielsku
Wąpielsk 20
tel. 56 493 83 21

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Nowy Rynek 5
87-500 Rypin
tel. 54 280 01 55

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Nowy Rynek 14
87-500 Rypin
tel. 54 280 21 44

PKS Dworzec Autobusowy
ul. Dworcowa 20
87-500 Rypin
tel. 54 280 30 73

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych tygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

NOWOŚĆ!

Ogłoszenia
drobne ze
zdjęciem!

Policyjny Dzień Odblasków

REGION 1 października obchodzony jest Ogólnopolski Policyjny Dzień Odblasków, który rozpoczyna kampanię „Świeć przykładem”. Mamy początek jesieni. Już szybciej robi się ciemno i częściej są trudniejsze warunki na drogach. Akcja potrwa do 31 grudnia i ma na celu zwrócenie uwagi na obowiązek posiadania przez pieszych elementów odblaskowych

Według prawa zgodnie z art. 11. ust. 4a Ustawy Prawo o ruchu drogowym: „Pie-szy poruszający się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym jest obowiązany używać elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu, chyba, że porusza się po drodze przeznaczonej wyłącznie dla pieszych lub po chodniku.”

Celem rozpoczętej właś-nie akcji „Świeć przykładem” jest zachęcenie jak najwięk-szej liczby pieszych do korzy-stania z elementów odbla-skowych, nie tylko po zmroku poza obszarem zabudowanym, ale również w obszarze zabu-dowanym na nieoświetlonych lub słabo oświetlonych odcin-kach dróg. W okresie jesienno-zimowym policjanci zalecają

jednak, by zadbać o swoje bez-pieczeństwo także w mieście, bo ciemne ubrania ograniczają widoczność. Ponieważ we wto-rek (1 października) obchodzo-ny był Ogólnopolski Policyjny Dzień Odblasków, policjanci ru-chu drogowego wręczali opaski odblaskowe pieszym i rowe-rzystom.

Warto przypomnieć, że, jak wykazują eksperymenty, po zmroku pieszy ubrany w ciem-ny strój jest widziany przez kie-rującego pojazdem z odległości około 30 metrów. Natomiast osoba piesza, mająca na sobie elementy odblaskowe, staje się widoczna nawet z odległości 150 metrów, co pozwala kie-rowcy wyhamować i bezpiec-znie ją ominąć.

(red.), fot. KWP

OGŁOSZENIE

WÓJT GMINY SKRWILNO

Skrwilno, dnia 10 października 2024 r.

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego gminy Skrwilno.

Na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 1 w związku z przepisem art. 8h ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy Skrwilno uchwały nr LI/339/23 z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Skrwilno. Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego planu ogólnego gminy. Wnioski należy składać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej, na formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego, zgodnym ze wzorem stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. poz. 2509). /wzór formularza dostępny jest pod linkiem <https://gm-skrwilno.rbip.mojregion.info/1299/765/plan-ogolny-gminy-skrwilno.html/> Stosowne wnioski należy składać na adres i w siedzibie Urzędu Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno lub w formie elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej na adres mailowy: gmina@skrwilno.pl - w terminie do dnia **31 grudnia 2024 r. (włącznie)**. Wniosek musi zawierać imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej (o ile taki posiada) wnioskodawcy, a także wskazanie, czy wnioskodawca jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem. Wnioskodawca może także podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak: adres do korespondencji lub numer telefonu.

WÓJT GMINY SKRWILNO
DARIUSZ KOLCZYŃSKI

OGŁOSZENIE

WÓJT GMINY SKRWILNO

10 października 2024 r.

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowościach Mościska i Rak, gmina Skrwilno.

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130) oraz uchwały Nr XL/262/22 z dnia 14 grudnia 2022 r., zawiadamiam ponownie o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowościach Mościska i Rak, gmina Skrwilno wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach **od 18 października 2024 r. do 21 listopada 2024 r. (włącznie)** w siedzibie Urzędu Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno, w godz. od 7:30 do 15:30.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **31 października 2024 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Skrwilno, o godz. **13:00**.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy, każdy, kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi.

Uwagi należy składać na piśmie do Wójta Gminy Skrwilno z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **6 grudnia 2024 r. (włącznie)**. Wzór wniosku, zgodny z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego został zamieszczony na stronie BIP Urzędu Gminy Skrwilno.

Jednocześnie w związku z postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 2024 r., poz. 1112) zawiadamiam ponownie o wyłożeniu w dniach **od 18 października 2024 r. do 21 listopada 2024 r. (włącznie)** do publicznego wglądu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowościach Mościska i Rak, gmina Skrwilno wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Z dostępną na aktualnym etapie dokumentacją sprawy można zapoznać się w Urzędzie Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno. Uwagi i wnioski do ww. dokumentów mogą być składane w formie pisemnej, ustnie do protokołu, za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym w Urzędzie i na adres Urzędu Gminy Skrwilno, ul. Rypińska 7, 87-510 Skrwilno, w terminie wyłożenia oraz do dnia 6 grudnia 2024 r. (włącznie).

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Wójt Gminy Skrwilno.

WÓJT GMINY
SKRWILNO

TYGODNIK REGIONU
RYPIŃSKIEGO

CRY

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl
Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl
Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3600 egz.)
Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Aktywny Rodzic

– trwa nabór wniosków

REGION ▶ 50 tys. wniosków o świadczenia z programu Aktywny Rodzic wpłynęło do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych tylko pierwszego dnia. Najwięcej wniosków złożono na Platformie Usług Elektronicznych ZUS (eZUS) oraz w aplikacji mobilnej mZUS

Od 1 października ZUS zaczął przyjmować wnioski o świadczenia z programu Aktywny Rodzic. – Od północy do godziny 10:00 złożono 50 tys. wniosków, z tego najwięcej przez Platfor-

mę Usług Elektronicznych ZUS (eZUS) – 34 386 i aplikację mZUS – 7929. Wnioski przyjmowane są wyłącznie drogą elektroniczną przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS (eZUS), aplikację

mobilną mZUS, portal Emp@tia i przez bankowość elektroniczną – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Na Aktywnego Rodzica składają się trzy świadczenia: „Aktywni rodzice w pracy”, „Aktywnie w żłobku” i „Aktywnie w domu”.

Świadczenie aktywni rodzice w pracy to 1500 zł miesięcznie na każde dziecko w wieku od 12. do 35. miesiąca życia, które nie chodzi do przedszkola, żłobka, klubu dziecięcego ani nie zajmuje się nim dzienny opiekun. Jeżeli maluch ma odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności, to wsparcie wyniesie 1900 zł. Co ważne świadczenie zależy od aktywności zawodowej rodziców.

Aktywnie w żłobku zastąpiło obecne dofinansowanie w wysokości do 400 zł do opłaty za pobyt w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech. Świadczenie kierowane jest do rodziców dzieci, które

korzystają ze żłobka, klubu dziecięcego albo dziennego opiekuna. Wsparcie wyniesie do 1500 zł miesięcznie na dziecko lub 1900 zł, jeżeli dziecko ma odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności. Świadczenie nie pokrywa kosztów wyżywienia. Co ważne, jeśli opłata za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna będzie wyższa niż 2200 zł, to świadczenie aktywnie w żłobku nie będzie przysługiwać. Z dofinansowania można korzystać do końca roku szkolnego, w którym dziecko skończy 3 lata, a gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym – do końca roku szkolnego, w którym skończy 4 lata.

Trzecie świadczenie, **aktywnie w domu** będzie przysługiwać na takich samych zasadach, jak obecnie funkcjonujący rodzinny kapitał opiekuńczy. Nowością będzie możliwość uzyskania pieniędzy na każde – w tym na pierwsze i jedyne dziecko – w wieku od 12. do ukończenia

35. miesiąca życia. Świadczenie wyniesie 500 zł miesięcznie przez dwa lata, niezależnie od tego, czy dziecko ma odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności.

Pierwsze wypłaty środków z programu Aktywny Rodzic planowane są na przełomie listopada i grudnia. Co ważne na to samo dziecko za dany miesiąc ZUS wypłaci tylko jedno ze świadczeń. Każdy rodzaj wsparcia obwarowany jest określonymi warunkami i wybór rodzica nie jest dowolny, a zależy od sytuacji zawodowej czy też formy opieki nad dzieckiem. Będzie można jednak zastąpić jeden rodzaj wsparcia drugim, na przykład, gdy zmieni się sytuacja zawodowa wnioskodawcy.

Program Aktywny Rodzic adresowany jest również do beneficjentów dotychczas funkcjonującego rodzinnego kapitału opiekuńczego (RKO) i dofinansowania żłobkowego 400 zł.

(red), fot. ZUS

Region

ZUS zakończył wypłatę czternastek

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakończył wypłatę czternastych emerytur. Ostatnie czternastki trafiły do osób pobierających zasiłek lub świadczenie przedemerytalne, których termin płatności świadczenia za wrzesień przypadał 1 października. W sumie w województwie kujawsko-pomorskim dodatkowe świadczenie otrzymało ponad 383,4 tys. osób.

Każdy uprawniony otrzymał już czternastą emeryturę. Świadczenie było przyznawane „z urzędu”, bez konieczności składania wniosku. – W województwie kujawsko-pomorskim ZUS wypłacił ponad 383,4 tys. czternastek na łączną kwotę ok. 566,3 mln zł. Zdecydowana większość uprawnionych otrzymała dodatkowe świadczenie na konto w banku, co wynika z faktu, że coraz więcej emerytów i rencistów otrzymuje świadczenie z ZUS-u bezpośrednio na rachunek bankowy. Wskaźnik ubankowienia świadczeń długoterminowych wypłacanych przez Zakład obecnie wynosi 79,2 proc., w województwie kujawsko-pomorskim 80,7 proc. – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Dodatkowe świadczenie otrzymały osoby, które na ostatni dzień sierpnia miały prawo do emerytury, renty lub innego świadczenia długoterminowego z ZUS-u. Pełną kwotę wsparcia, czyli 1780,96 zł

brutto otrzymali emeryci i renciści, których wysokość świadczenia podstawowego nie przekroczyła z 900 zł brutto. – W przypadku uprawnionych, którzy mieli przyznane świadczenie powyżej tej kwo-

ty, czternastka została zmniejszona zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”, przy czym, aby uzyskać prawo do dodatkowego świadczenia, musiało ono wynosić co najmniej 50 zł. Oznacza to, że czternastki nie

otrzymały osoby, których emerytura czy renta była wyższa niż 4630,96 zł brutto – wyjaśnia rzeczniczka.

Dodatkowej jednorazowej wypłaty nie otrzymały także osoby, których świadczenie główne było zawieszane na dzień 31 sierpnia np. z powodu przekroczenia limitów dorabiania.

Dodatkowe świadczenie pieniężne oprócz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych swoim świadczeniobiorcom wypłacał także KRUS, Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, Wojskowe Biura Emerytalne i Biuro Emerytalne Służby Więziennej. W przypadku zbiegu prawa do świadczeń np. emerytury z ZUS i KRUS osobie uprawnionej przysługiwało tylko jedno dodatkowe roczne świadczenie pieniężne, które wypłacił ZUS.

(red), fot. ZUS

Renta wdowia – dla kogo?

REGION ▶ Od 1 stycznia 2025 r. osoby uprawnione będą mogły składać wnioski o tzw. rentę wdowią, przy czym prawo do tego świadczenia zostanie przyznane od miesiąca, w którym złożony został wniosek, jednak nie wcześniej niż od 1 lipca 2025 r. W przypadku wniosków złożonych do 30 czerwca 2025 r. prawo do renty wdowiej będzie przysługiwało od 1 lipca 2025 r. Dlatego na złożenie wniosku uprawnione osoby będą miały 6 miesięcy

Wnioski
o rentę wdowie
od 1 stycznia
2025 roku

Renta wdowia to świadczenie dla wdów i wdowców, którzy mają prawo do co najmniej dwóch świadczeń emerytalno-rentowych, w tym renty rodzinnej po zmarłym małżonku. Obecnie mogą pobierać tylko jedno z tych świadczeń

wyższe lub wybrane. Już niebawem to się zmieni. – Od nowego roku będą mogli wybrać, czy chcą otrzymywać całą rentę rodzinną i 15 proc. własnego świadczenia, czy odwrotnie. Przy czym od 1 stycznia 2027 r. drugie świadczenie zostanie

zwiększone do 25 proc. Taki wybór będą miały również osoby, które mają prawo do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, czy renty szkoleniowej – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Komu ZUS będzie wypłacał świadczenie w zbiegu z rentą rodzinną

Samo bycie wdową czy wdowcem nie wystarczy do uzyskania prawa do renty wdowiej. Renta wdowia będzie przyznawana na wniosek po spełnieniu określonych warunków. Trzeba mieć ukończony powszechny wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet, 65

lat dla mężczyzn, pozostawać we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka, nabyć prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż przed ukończeniem 55 lat (kobieta) i 60 lat (mężczyzna). – To oznacza, że wdowa, która nabyła prawa do renty rodzinnej w wieku 40 czy 50 lat nie będzie miała prawa do 15 proc. dodatkowego świadczenia. Ze zwiększenia nie skorzystają także osoby, które pozostają obecnie w związku małżeńskim. Należy również pamiętać o tym, że prawo do wypłaty renty wdowiej ustaje z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego – wyjaśnia rzeczniczka.

Maksymalna wysokość świadczeń wypłacanych w zbiegu

Wysokość sumy świadczeń

ustalonych w zbiegu nie może przekroczyć trzykrotności kwoty najniższej emerytury, tj. obecnie 3x 1780,96 zł, czyli łącznie 5342,88 zł. Do tego limitu wliczane są także świadczenia wypłacane przez instytucje zagraniczne oraz inne niż jednorazowe świadczenia i dodatki wypłacane na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów. Jeśli suma świadczeń w zbiegu przekroczy trzykrotność najniższej emerytury, świadczenie zostanie pomniejszone o kwotę przekroczenia.

Od kiedy będą przyjmowane wnioski

Wniosek o rentę wdowią (ERWD) będzie dostępny od 1 stycznia 2025 r. na stronie internetowej ZUS-u i w każdej placówce Zakładu.

(red), fot. ZUS

Region

Pobierasz rentę rodzinną? Pamiętaj

Studenci, którzy pobierają rentę rodzinną z ZUS-u, muszą pamiętać, aby do końca października złożyć wniosek o dalszą wypłatę świadczenia razem z zaświadczeniem z uczelni, że dalej się uczą. Dzięki temu ZUS będzie mógł wypłacić im rentę rodzinną także za październik. Jeśli komplet dokumentów wpłynie z opóźnieniem, np. w listopadzie, renta rodzinna za październik przepadnie.

nownie, jeśli uczelnia wydała je na cały okres trwania nauki (np. studia 5-letnie). Wówczas ZUS będzie wypłacał rentę rodzinną przez cały ten okres, ale w każdej chwili można sprawdzić, czy pobierający rentę faktycznie nadal się uczy – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Nie warto zwlekać z dopełnieniem formalności, by nie stracić październikowego świadczenia. Wypłata renty rodzinnej przysługuje od miesiąca złożenia wniosku wraz z zaświadczeniem. – Jeśli student spóźni się i dokumenty złoży dopiero w listopadzie wtedy rentę rodzinną za październik straci – dodaje rzeczniczka.

Renta rodzinna przysługuje dzieciom do ukończenia 16. roku życia, a jeśli kontynuują

naukę – nawet do 25. roku życia. Studenci, którzy skończą 25 lat na ostatnim roku studiów, mogą otrzymywać rentę aż do jego zakończenia. Bez ograniczeń wiekowych rentę rodzinną mogą pobierać dzieci, które do ukończenia 16. roku życia lub w trakcie nauki, a przed 25. rokiem życia, stały się całkowicie niezdolne do pracy. W ich przypadku nie ma znaczenia to, czy się uczą.

Uwaga!

Osoby pobierające rentę rodzinną muszą pamiętać, aby na bieżąco informować ZUS o przerwaniu nauki lub zakończeniu jej przed terminem. Jeśli tego nie zrobią, to ZUS będzie nadal wypłacał rentę, którą trzeba będzie później zwrócić z odsetkami.

(red)
fot. ZUS

Region/Kraj

Gotowi na pomoc

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest przygotowany do obsługi świadczenia interwencyjnego. Jest to wsparcie finansowe dla przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku powodzi.

– Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą, którzy zostali poszkodowani w wyniku powodzi, mogą ubiegać się o przyznanie świadczenia interwencyjnego. Rolą tego świadczenia jest wsparcie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej – mówi rzeczniczka ZUS Wojciech Dąbrówka.

Jak dodaje, obsługiwane przez ZUS świadczenie przeznaczone jest dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na 16 września 2024 r. Kierowane jest zarówno do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w tym wspólników spółek cywilnych, osób prawnych jak i jednostek organizacyjnych niebędących osobą prawną (której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną).

Świadczenie interwencyjne będzie przyznawane po złożeniu, przygotowanego przez ZUS, wniosku RSI – „Wniosek o świadczenie interwencyjne przeznaczone na wsparcie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorcy poszkodowanego w wyniku powodzi”.

Wniosek można złożyć elektronicznie (Platforma Usług Elektronicznych ZUS/eZUS) w formie pisma ogólnego POG, do którego należy

dołączyć wniosek o świadczenie interwencyjne. Niezbędne dokumenty można też złożyć w formie papierowej w dowolnej placówce ZUS lub w punkcie mobilnym. Wniosek w formie interaktywnego formularza będzie dostępny na stronie www.zus.pl.

– Przedsiębiorcy bez dostępu do internetu lub potrzebujący wsparcia przy wypełnianiu wniosku będą mogli skorzystać z pomocy pracowników ZUS w dowolnej placówce, w tym w punktach mobilnych Zakładu – mówi Dąbrówka. – Świadczenie przysługuje co do zasady w wysokości wskazanej przez przedsiębiorcę we wniosku – dodaje.

Przedsiębiorca otrzyma świadczenie po spełnieniu warunków: jeśli bezpośrednio w wyniku powodzi poniósł szkodę materialną uniemożliwiającą dalsze prowadzenie działalności, jeśli zobowiąże się do prowadzenia działalności gospodarczej przez co najmniej 6 miesięcy od dnia otrzymania świadczenia interwencyjnego oraz jeśli zobowiąże się do utrzymania poziomu zatrudnienia przez 6 miesięcy od 16 września 2024 r.

(red)

Lech rozbity przez faworyta

PIŁKA NOŻNA ▶ Niestety nasz zespół nie miał nic do powiedzenia w starciu z jednym z kandydatów do awansu do III ligi. Już po pierwszej połowie Tłuchowia Tłuchowo zapewniła sobie komplet punktów, prowadząc aż 4:0. W drugiej dołożyła jeszcze trzy trafienia. Lech zdołał strzelić honorowego gola za sprawą Wiktora Majewskiego

– Niestety sobota przyniosła nam porażkę. Goście od pierwszych minut bardzo przycisnęli naszą drużynę. Straciliśmy pierwsze bramki. Jedyne goła dla naszej drużyny zdobył strzałem głową Majewski Wiktor. Zespół gości wykorzystał bezwzględnie nasze błędy. Z taką grą powinni spokojnie wywalczyć awans do III ligi. Musimy szybko zapomnieć o tym meczu i się podnieść, bo kolejne gry przed nami. W środę mecz pucharowy w Stawkach, a w niedzielę wyjazd do Chemika Bydgoszcz – podsumowuje krótko potyczkę z Tłuchowem Lech Rypin na swojej stronie.

Wynik 1:7 mówi wszystko, oba zespoły dzieliła różnica klas. Przy odrobinie szczęścia

WIĘCEJ ZDJEĆ NA NASZEJ STRONIE

RYPIN-CRY.PL

Lech mógł zdobyć więcej bramek, ale o korzystnym wyniku nie mogło być mowy. To była piąta porażka w jedenastym meczu rypinian, którzy z do-

robkiem 14 punktów zajmują 11. miejsce w tabeli IV ligi kujawsko-pomorskiej. Zespół prowadzony przez trenera Szymona Moszczyńskiego ma lep-

sze i gorsze momenty, ale na pewno miejsce w tabeli jest poniżej oczekiwań. Kolejny sezon w IV lidze jest więc bardzo trudny.

Być może przełamanie przyjdzie w meczu pucharowym, który rozegrany został po zamknięciu wydania CRY. W niedzielę zdanie bardzo trudno, bo rypinianie jadą na boisko wicelidera i kolejnego z faworytów ligi. Ale miejmy nadzieję, że sprawią niespodziankę.

Lech Rypin – Tłuchowia Tłuchowo 1:7 (0:4)

Gol dla Lecha: Wiktor Majewski 56'

Skład Lecha: Fiszer – Sternicki, Rybka (A. Kolbus), Baranowski, Safian, J. Listkowski (Majewski), Zielecki (Kopczyński), Czerwiński, Murashko (Rozpierski), Kujawski (Łapkiwicz), Chruścicki.

Tekst i fot. (AdWo)

RYPIN-CRY.PL

Znajdziesz nas również na:

Rypin-CRY

@rypinCRY

